

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

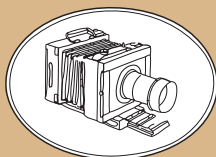
Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

OBJEKTIV

Nr. 139

September 2013

Dansk Fotohistorisk Selskab

Indhold

3

Detektiv - Magasin & Faldpladekamera

Hugo Svensson & Co, Hasselblad, Murer mfl.

Del 2

Elo Lundin Christensen

12

Zeiss Ikons deroute på SL-fronten

Klaus-Eckard Riess

19

Miranda

Det glemte SLR kamera

Leif Johansen

24

BILLEDGRUPPEN

Gerhard Ryding

26

En svensk fotograf i Istanbul

Andreas Trier Mørch

29

BOG & Udstillingsomtale

Flemming Berendt

30

Efemera

35

'DIT & DAT'

Foreningsmeddelelser, anvisnings – og orienteringsnyt

Landsmøde & generalforsamling

41

MØDERÆKKEN

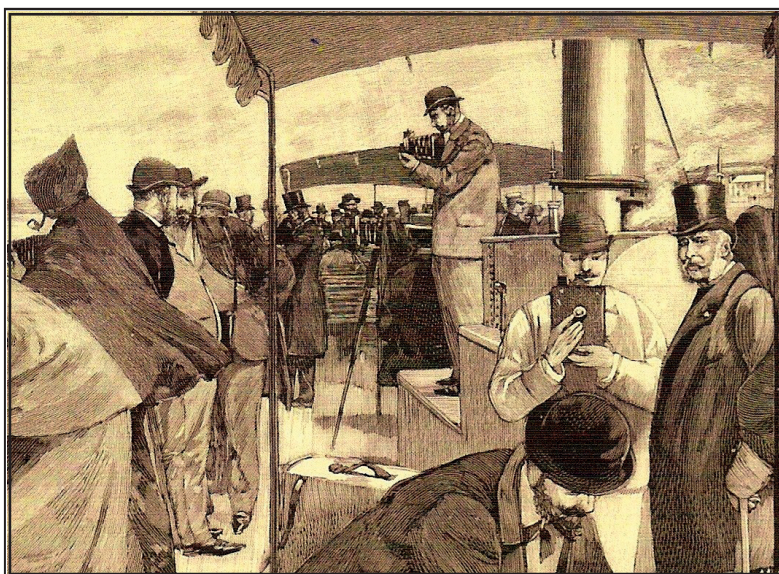
Layout & redaktion: Flemming Berendt

Forside: Magasinkamera & cykel

Detektiv - Magasin & Faldpladekamera

2 del

Elo Lundin Christensen

2

Fabrikat: Victor Hasselblad A/B Göteborg.

Intet nr. Negativ: 9x12 cm. 9x12,2 (11,2)cm. Til 12 plader. Der fulgte kun 6 metalplader med, alle uden glas. Intet nr. Samme pladeholdere som bruges til Murers's kameraer. Objektiv: Achromat monteret bagved lukkeren. Fokus: 15cm. Afstandsindstilling med 6 indstillinger med udtræksknop over objektivet. 1, 2, 3, 5 og 10m samt uendelig. Blænde: Hulblænde med 5 indstillinger. O, ingen blænde, fuld åbning. S, lukket. Samt 1,2 og 3 blændeindstillinger.

Lukker: Sempel gilliotinefjederlukker. Lukkerindstillinger med drejeknap nederst. Med indstillinger på 1,2,3 og 4. Lukkeren skal ikke spændes hver gang. Langt udtræk udløses på siden, ved objektivet.

Søger: 2 store lyse brillantsøgere, med matglas. Søger kvadratisk uden metalramme, og meget mindre rundt søgerhul uden metalramme på fronten. Årstal: Fra 1893 til 1913.

Tilbehør: Formentlig et tidligt Hugo Svensson inden de blev nummereret. Magasinkamera med 12 plader.

Lille rund objektivåbning, uden metalindlæg.

Beregnet til 12 stk. holdere med ombuk for oven/neden til glasplader, der er 6, ingen med glas.

Pladeholderne er de samme som bruges til Murers's kameraer. Alle metaldele har været sort-

malet, ikke forkromet.

Pladerne skiftes med svingknappen på siden af kameraet, ligner Murers's system. Billedtæller til 12 på bagsiden af kameraet i et lille hul, på bagklappen, samme procedure som Murers. Afstandsindstilling ved at trække en pind ud på fronten.

Objektivet rager ud over fronten, så blænden kan indstilles. Gilliotinemomentfjederlukker med flere indstillinger, indbygget under frontpladen. Der er en drejeknap nederst på fronten, 0,1,2 og 3 lukketider samt B. Udløseren trækkes ud på siden af kameraet, uden lås til udløseren.

Kameraet er fremstillet i træ og beklædt med sort læder. Fronten er skruet på og kan ikke åbnes.

Bagklappen åbnes med to vinger.

Intet stativgevind. Stort håndtag, magen til det, der er brugt på Hugo Svensson's Murer Express. Uden original Hasselblad- eller Murer-logo på bagsiden.

Intet om oprindeligt firma- eller modelnavn. Intet forhandlerskilt.

Mål og vægt. H,B,L, 17,8 x10,6 x 22,3 cm. Vægt 1750 gram med 6 plader.

Formentlig et det en lidt billigere udgave af Hugo Svensson's kamera, Hasselblad Svenske Simili Express uden tryk på bagsiden. Der er mange ligheder med det næste, som er et ægte Hugo Svens-

son, Svenske Express, med nummer og tekst. Knapperne, åbningen til bagklappen, håndtaget og især afstandsindstillingen foregår ved at trække en knap ud over objektivet, med afstandsindstillingsmærker på.

3

Fabrikat: Hasselblad. Victor Hasselblad Aktiebolag. Hugo Svensson & Co. Göteborg.

Model: Hugo Svenssons, Hasselblad Svenske Express. Model F. Nr. 2681. Nederst på fronten til venstre. Negativ : 9x12cm. 9x12,2 (11,3)cm. Til 12 plader. 12 metalplader medfølger, alle uden glas. Samme pladeholdere som anvendes til Murer's kameraer. Objektiv: Achromat. 1:11. Objektiv monteret bag lukkeren. Fokus: 15cm. Afstandsindstilling med 6 indstillinger med udtræksknap over objektivet. 1, 2, 3, 5 og 10m samt uendelig. Hulblænde med 5 indstillinger. (Sidder skævt i forhold til indstillingerne.) 11, største blænde åbning. S, lukket. Samt indstilling til blænde 14, 22, og 36. Lukker: Simpel gilliotinefjederlukker. Lukkerindstillinger på drejeknap nederst. Med indstillinger på 1, 2, 3 og 4. Lukkeren

skal spændes hver gang, blændeindstillingsknappen drejes. Udløser sidder på siden, nu til at trykke ind, i stedet for udtræk, den bruges også til M og T indstilling.

Søger: 2 store brillantsøgere med optik. Optisk glassøger, kvadratisk uden metalramme, og lidt mindre optisk rundt søgerhul uden metalramme på fronten.

Årstal: Fra 1893 til 1913. Formentlig fra 1897.

Tilbehør: Et ægte tidligt Svenska Express fra Hugo Svensson, med nummer. Magasinkamera med 12 plader.

Lille rund objektivåbning uden metalindlæg.

Beregnet til 12 stk. holdere med ombuk for oven/neden, alle 12 er med, ingen med glas, de samme som bruges til Murer's kameraer.

Alle metaldele sort malet, ikke forkromet.

Pladerne skiftes med svingknappen på siden af kameraet, ligner Murer's system.

Billedtæller til 12 på bagsiden af kameraet i et lille hul, på bagklappen, samme måde som Murer's.

Afstandsindstilling ved at trække en pind ud på fronten. Gilliotinemomentfjeder lukker med flere indstillinger, indbygget under frontpladen.

Der er en drejeknap nederst på fronten, 1, 2, 3 og 4, til indstilling af 4 lukkertider.

Udløser sidder på siden, nu til at trykke ind, i stedet for udtræk, den bruges også til M og T indstilling.

Kameraet er fremstillet i træ og beklædt med sort læder.

Fronten kan ikke åbnes, er skruet på.

Bagklappen åbnes med to vinger.

To vaterpas og to stativgevind samt en taske.

Stort håndtag, der er mage til det, der er brugt på foregående, Hugo Svensson's Murer Express.

HASSELBLADS SVENSKA EXPRESS med svag guldskrift, trykt på bagsiden.

Med navn og model type, fremstillet af Hugo Svensson til Hasselblad. Intet forhandlerskilt.

Mål og vægt. H,B,L, 17,8 x 10,7 x 22,7cm. Vægt 2050 gram med 12 plader uden glas.

Den Svenske express kostede ved århundrede skiftet ca. 75 kr. Disse svenskbyggede kameraer var i bedre kvalitet og blev løbende forbedret og populære. I 1894 var der kun bygget 472 kameraer, men allerede året efter blev der bygget endnu 766, og produktionen steg de næste par år, mit Nr. 2681 er sikkert fra omkring 1896-97. Svensson byggede 10 modeller af Svenske express, hvor kun to modeller, F og G er til 12 plader i 9x12 cm. Dette kamera er en model F. Model B,C,D var kun til 6 pla-

der. På en etiket på bagdækslet står: Drej altid hastighedsregulatoren tilbage på 1 efter brug. Lukkerens hastighed er 1/10, 1/30, 1/50 og 1/70. Ved fotografering på stor afstand bør indstillingspinden skubbes helt ind. Ændrer ikke kassetternes form ved at presse for tykke plader ind. Med håndskrift er skrevet, tiderne og følgende; Stil hastighedsregulatoren på 2 ved tidtagning.

4

Fabrikat: Hasselblad. Victor Hasselblad Aktiebolag. Hugo Svensson & Co. Göteborg.

Model: Hugo Svensson. Hasselblad Svea model A. Nr. 5343. Nederst på fronten til venstre.

Negativ: 9x12cm. 9,2 (8,4x120cm. Til 12 plader, 6 af dem er også monteret med tilhørende glasplader. Pladerne er monteret vandret. Samme pladeholder som Murers's, som har ombuk i siden.

Objektiv: Murer Rapid Paraplanat. Messing objekt. 1:6 objekt. monteret foran lukkeren. Objektivet er udskifteligt.

Fokus: 15cm. Afstandsindstilling med 6 indstillinger med udtræksknap under objektivet. 1,2,3,5 og 10m. Samt uendelig.

Blænde: Irisblænde. 11 lameller. Meget vanskeligt at indstille på objektivet. Det er også umuligt at se blændetrin og hvilken blænde, der er indstillet. 1:6 er største åbning.

Lukker: Sempel gilliotineffjederlukker. Lukker indstillinger med drejeknap nederst, (tryk ned og drej), med indstillingerne 1,2,3 og 4. Lukkeren spændes ved at dreje centrum af afstandsindstillingsknappen. Udløseren sidder på siden, til at trykke ind, M eller T indstilling ved at dreje udløseren.

Søger: 2 store brillantsøgere, med optik. Optisk

glassøger kvadratisk, uden metalramme, og lidt mindre optisk, rundt søgerhul uden metalramme på fronten, med vaterpas. Årstal: Fra 1893. Formentlig fra 1899-1900.

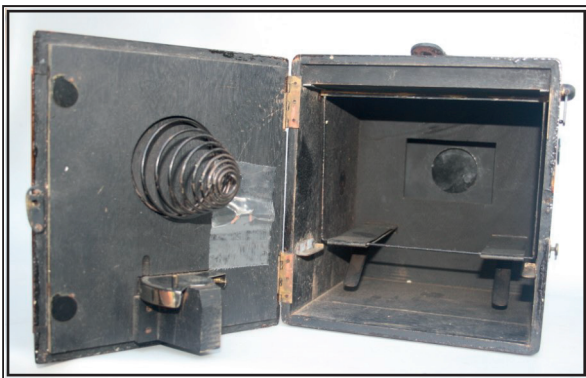
Tilbehør: Et meget professionelt og avanceret Hugo Svensson kamera i 1. klasses udførelse. Magasinkamera med 12 liggende plader. Stor rund objektvåbning, uden metalindlæg, men med beskyttelsesklap med navn og model. Beregnet til 12 stk. holdere med ombuk i siden, de 6 er monteret med glasplade, holderne er de samme som anvendes til Murers's kameraer. Alle metaldele sort malet, ikke forkromet.

Pladerne skiftes med svingknappen på siden af kameraet, ligner Murers's system. Billedtæller til 12 på bagsiden af kameraet i et lille hul, på bagklappen, samme procedure som Murer's. Afstandsindstilling ved at trække en pind ud på fronten, under objektivet.

Objektivet rager ud over fronten, så blænden kan indstilles. Gilliotinemomentfjederlukker med flere indstillinger, indbygget under frontpladen. Der er en drejeknap nederst på fronten, 1,2,3 og 4, til indstilling af 4 lukkertider. Udløser sidder på siden, til at trykke ind, den bruges også til M og T indstilling. Kameraet er fremstillet i træ og beklædt med fineste sort læder. Fronten kan ikke åbnes, er skruet på. Bagklappen åbnes med en speciel nøgle med to ben til at åbne den runde lås med. To vaterpas og to stativgevind.

Stort håndtag. På objektivklappen er præget: Hasselblad Svea Kamera. Originalt Hugo Svensson Hasselblad kamera. Forhandler skilt, Sven Scholander, Fotografisk Magasin. Stockholm. Mål og vægt. H,B,L, 15,9 x 13,7x22,5cm. Vægt 2500 gram med 12 plader, uden glas.

Kameraet er solgt af Sven Scholander, Fotografisk Magasin. Stockholm. Sveakameraet var beregnet til professionelle fotografer. Denne Svensk Express kostede ca. 75 kr. ved århundrede-skiftet. Men ved de finere Sveakameraer startede prisen ved ca. 225 kr. Alene det var grunden til, at det kun var de velhavende og professionelle, der købte disse kameraer. Kameraet er fra den seneste Hasselbladperiode og formentlig en Model A, muligvis fremstillet i slutningen af 1890'erne.

5

Fabrikat: Hugo Svensson & Co. Göteborg.

Model: Hugo Svenssons. Svea Tropekamera. Uden nr. negativ: 12x17cm. 12,6(11,9)x 17,0cm. Til 12 plader. Ingen af metalpladerne fulgte med, derfor er målene på pladerne et gæt. Pladerne er monteret vandret. Objektiv: Murer's anastigmatobjektiv 1:7, monteret foran lukkeren. Fokus: 15cm. Afstandsindstilling med 6 indstillinger med udtræksknop under objektivet. 1,2,3,5 og 10m samt uendelig. Blænde: Irisblænde. 11 lameller. Vanskeligt at indstille på objektivet.

Det er næsten umuligt at se blændetrin, men sandsynligvis, 7, 10, 14, 20, 28 og 40.

Lukker: Sempel gilliotinefjederlukker. Lukker indstillinger med drejeknap, med tidsangivelse, ved siden af objektivet, med indstillinger på 1/100, 1/50, 1/25, 1/3 og 1/1. Lukkeren spændes ved at dreje centrum af afstandsindstillingsknappen. Udløser sidder på siden, M eller T indstilling.

Søger: 2 store brillantsøgere, med optik. Optisk glassøger, kvadratisk uden metalramme, og lidt mindre optisk, rundt søgerhul uden metalramme på fronten, med vaterpas. Årstal: Fra mellem 1893 og 1902, eller efter 1902.

Tilbehør: Et meget specielt professionelt og avanceret Hugo Svenssonkamera i 1. klasses udførelse. Magasinkamera med 12 liggende plader. Stor rund objektivåbning, uden metalindlæg, men med beskyttelseklap med navn og model. Beregnet til 12 plader. Holdere med ombuk foroven/neden, men ingen af dem er med. Alle metaldele har sikkert været sortmalet, ikke forkromet.

Pladerne skiftes med den store drejeknap 2,5x4 cm på siden af kameraet. Murer's system. Billedtæller til 12 på bagsiden af kameraet i et lille hul, på bagklappen, samme som Murer's. Afstands indstilling ved at trække en pind ud på fronten, under objektivet. Objektivet rager ud over fronten, så blænden kan indstilles. Gilliotinemomentfjederlukker med 7 indstillinger. Der er en drejeknap nederst på fronten, med indstilling til 1/100, 1/50, 1/25, 1/3 og 1/1. Udløser sidder på siden, til at trykke ind, den bruges også til M og T indstilling. Beslagholder ved siden af udløseren, muligvis til en selvudløser.

Kameraet er fremstillet i poleret mahogni. Fronten kan ikke åbnes, er skruet på. Bagklappen (er løs) åbnes med specielnøgle med to ben, der åbner de runde låse og en metal bøjle. To vaterpas og to stativgevind.

Originalt håndtag med firmanavn. På håndtaget står: Kamerafabrik Hugo Svensson & Co. Göteborg. På objektivklappen er præget: Hugo Svensson & Co. Sveakamera.

Mål og vægt. H,B,L, 19,5 x 18,0 x 26,2 cm. Vægt 2600 gram uden plader.

På kameratoppen er der aftegnet to ringe, ligner forlovelsesringe, kameraet er sandsynligvis brugt som en eller anden bryllupsgave. Der er også noget, der ligner tekst på siden. Det har ikke været monteret med læder, men er bygget i poleret og lakeret træ. Det kan være enten en Model B eller H, de er nemlig i det større format 12x16,5cm. Kameraet er uden nummer, hvorfor vides ikke, det kan ikke være en meget tidlig model, og derfor ikke har firma navnet). Der er dog noget, navnet på firmaet, kamerafabrik Hugo Svensson & Co, det er ikke er forhandlet af Hasselblad, men under eget navn efter 1900, i 1902 udgav han sit eget katalog, så det er muligt det er fra den tid.

Under alle omstændigheder er det et spændende og sjældent kamera. Edison (1894) kameraet har en skifteknop til pladeskiftet, som har samme størrelse og form, som på H. Svensson kameraet.

Derooy firmaet som allerede var et kendt objektivmærke i Frankrig i 1858, og som fra 1897 byggede kameraer, hvor deres Versakkamera blev præsenteret.

Det kamera var helt specielt, det var nemlig et meget tidligt eksempel på et kamera, hvor der var brugt plastik i konstruktionen. Der er nemlig også brugt plastik til navnepladen foran objektivet på H. Svensson's Sveamodeller, og på Hasselblad udgaverne, så det er også meget tidligt, måske også før franskmændene.

6

R. Hüttig & Sohn. R. Hüttig AG. Dresden. Berlin og Wien.

Model: Amateur. 9x12cm. Hüttig Magasinkamera. Merkur. Nr. 47446 på bag klappen. Negativ: 9 x12cm. 9,2 (8,2)x12,6cm der er 6 metalpladeholdere med, til montering af glasplader. Objektiv: Formentlig med achromatisk linse. Objektiv monteret bag lukkeren. Fokus: 14-16cm ingen afstandsstilling. Fiks fokus. Blænde: hul blænde med 4 indstillinger. O (helt lukket) samt 1,2 og 3, blændestørrelse ikke oplyst, formentlig 11,16 og 22. Lukker: Simpel gilliotinefjederlukker, M og Z (tid). Med lodret udløserknop nederst på siden. Lukkeren skal ikke spændes hver gang. Søger: 2 meget store lyse brillantsøgere med almindeligt glas. Stor glassøger med metal-ramme, og lige så

stort søgerhul med ramme på fronten. Årstal: Fra ca. 1900.

Tilbehør: Magasin kamera med 6 plader. Alle metaldele er forkromet.

Pladerne skiftes med drejeknappen, monteret i stor rund plade, på siden af kameraet Billedtæller til 6 på siden af kameraet i et lille hul. Ingen afstandsstilling, fiks fokus fra 3m til uendelig.

Rund objektivåbning foran objektivet, med metal indfatning.

Simpel gilliotinemomentlukker indbygget under frontpladen. Udløseren sidder nederst på siden, med lås til lange eksponeringstider. Beregnet til 6 stk. holdere med ombuk i siderne til glasplader, ingen er monteret med glas. Kameraet er fremstillet i træ og beklædt med sort læder. Fronten kan ikke åbnes, er skruet på. Bagklappen åbnes med to vinkel vinger. To stativgevind. Sort læderhåndtag. Originalt forhandlerskilt. Amateur, Bredgade 63. Kjøbenhavn. Men uden firmanavn. Mål og vægt: H,B,L, 17,5x10,3x20,4cm. Vægt 1000 gram.

Dette kamera er sikkert et Hüttig Magasinkamera fra Merkur serien (de har samme metalplade til blænde indstillingen) men det er uden firma navn. Da det blev forhandlet i Danmark, har importøren valgt at sætte sit eget navn på, så der er monteret en navnplade på fronten, med teksten: Amateur. Bredgade 63. Kjøbenhavn.

Jeg har et lignende kamera også med den samme navneplade, så de kommer fra den samme forhandler, og formentlig også fra samme firma. Der er flere fælles træk, pladeskifte systemet, de store søgere, produktionsnummer på bagklappen og selvfølgelig navneskiltet. Denne model hører til i den simple ende, fiks fokus og kun en lukkertid plus åben. På grund af de forkromede metaldele er dette kamera måske en tropeudgave. Dette 9x12cm. Kameraet er væsentlig mindre end det næste, selvom pladerne der bruges er identiske i form og størrelse. Vægten er reduceret væsentligt, det simple Merkur vejer kun 1 kg, den næste større og bedre model (7) Monopol vejer 2 kg.

7

Fabrikat: R. Hüttig & Sohn. Dresden, Berlin og Wien.

Model: Amateur. 9x12cm. Hüttig magasinkamera. Monopol. Nr. 107734 på bagklappen. Negativ: 9x12cm. 9,2 (8,2)x2,6cm. Der følger 6 metalplade holdere med, til montering af glasplader. Achromat objektiv monteret foran lukkeren. Fokus: 14-16cm. Afstandsindstilling med skydeknap på siden. Indstilling fra 3 til 20m.

Blænde: hulblænde med 2 indstillinger, betegnet med 1 og 2, blændestørrelse ikke oplyst, formentlig 11 og 16. Lukker: gilliotinefjederlukker, med 7 (1 til 7) indstillings muligheder. Med lodret udløserknap nederst på siden med tre indstillinger, I, II og III, moment, tid og åben. Lukkeren skal spændes hver gang ved at dreje knappen på fronten til højre under objektivet. Søger: 2 meget store lyse brillantsøgere med almindeligt glas- og metalramme, og lige så stort søgerhul med metalramme på fronten. Årstal: Ca. 1900.

Tilbehør: Magasinkamera med 6 plader. Alle metaldele er poleret, ikke forkromet. Pladerne skiftes med drejeknappen, monteret i stor, rund plade, på siden af kameraet. Billedtæller til 6 på siden af kameraet i et lille hul. Afstandsindstilling med skydeknap på siden. Indstilling fra 3 til 20m stor rund objektívåbning foran objektivet, med metal indfatning. gilliotinemomentlukker med flere indstillinger, indbygget under frontpladen. Udløseren sidder nederst på fronten til venstre, med 3 indstillinger (moment, tid og åben). Beregnet til 6 stk. holdere med ombuk i siderne til glasplader, alle 6 er der, ingen monteret med glas. Kameraet er fremstillet i

træ og beklædt med sort læder. Fronten kan ikke åbnes er skruet på. Bagklappen åbnes med en lang skydelås. To stativgevind. Sort læder håndtag, mangler. Original forhandlerskilt Amateur.

Men uden firma navn. Mål og vægt. H,B,L, 19,5 x 11,2 x 23,0cm. Vægt 2000 gram.

Dette kamera er sikkert også et Hüttig magasin kamera. Denne gang fra Monopolserien men det er også uden firmanavn. Den danske forhandler, har igen valgt at sætte sit eget navneskilt på, og der er monteret en navneplade på fronten, med teksten: Amateur. Denne model skulle efter produktionsnumret være bygget senere med nummer 107734, end foregående, som har nr. 47446. Hvis produktionsnumret skulle henvise til at det er et Ernemann kamera, ville det svare til at nr. 47446 er fra 1900, og nr. 107734 er fra 1904.

De kunne godt være fra Ernemann, da han også har faldplademodeller med de store søgere, og den lange lukkeanordning til bagklappen, men det vides ikke, det er nok mest sandsynligt, at det er fra Hüttig.

Dette 9x12cm kamera er væsentlig større end det foregående, selvom det er samme størrelse plader der bruges, pladerne er også helt identiske i form og størrelse. Det er meget mere avanceret end foregående, med afstandsindstilling og mulighed for op til 9 lukkerindstillinger. Vægten på dette kamera er væsentligt tungere, 2 kg i forhold til det tidligere, der kun vejer 1 kg.

8

Fabrikat: R. Hüttig & Sohn. Dresden, Berlin og Wien.

Model: Hüttig Magasinkamera. Trilby. Nr. 218075 på bagklappen. Negativ: 9x12cm. 9,4

(8,6)x12,6cm. Til 12 plader. Tælleren stopper først ved 24 plader. Der kunne købes et ekstra sæt med 24 plader til planfilm. Det var født med 12 plader til glas, men der er kun 5 plader i, 2 af dem er monteret med 8,2x10,7cm glas. Helt sin egen type plader med nummer 1–12 bag på. Objektiv: Hüttig achromatobjektiv objektiv. Blænde 8. Objektiv monteret bag ved lukkeren. Fokus: 15cm. Afstandsindstilling med 3 skydelinser, indstilling til 4,8 og 12m samt uden (uendelig). Samt et indskydeligt ISO Screen gulfiler. Blænde: Irisblænde. 12 lameller. 8,11,16,22 og 32. Lukker: Sempel gilliotinefjederlukker indbygget på frontpladen. Øverste drejeknap, I, B, og T. Nederste knap regulerer lukkertiden, 1/100, 1/75, 1/50, 1/25, 1/10, 1/5, 1/2, 1 og 2 sek. Lukkeren skal ikke spændes hver gang. Med lodret udløserknap nederst på siden. Søger: 2 store brilliantsøgere, med optik. Optisk glassøger kvadratisk med metalramme og stor rundt optisk søger hul med metalramme på fronten. Årstal: Fra 1900 til 1909.

Tilbehør: Trilbyserien var Hüttigs fineste magasinkamera til 12 plader. Rund objektiv åbning, med indbygget irisblænde. Beregnet til 12 stk. holdere med ombuk i siden, pind i bunden og 2 hak for oven, der er 5, to med glas. Der kunne også købes et sæt med 24 plader til planfilm. Pladerne skiftes ved at skubbe til håndtaget på toppen af kameraet. Ekstra metalplade med fjeder, der holder filmpladerne fast, med teksten: Patent applied for 2 store brilliantsøgere, kvadratisk med ramme, og stor rundt søgerhul med ramme på fronten.

Alle metaldele har været sortmalet, ikke forkromet. Billedtæller til 24 på toppen af kameraet i et lille hul. Afstandsindstilling med linser til at dreje ind foran objektivet, 4,8 og 12m. Gilliotinemomentfjederlukker indbygget på frontpladen. Indstilling fra 1/100 til 2sek. og tid. Der er en drejeknap nederst på fronten, til indstilling af tiderne. Der er en drejeknap ved objektivet, til indstilling af I, B, og T. Udløseren sidder lodret nederst på siden af kameraet, uden lås til lange eksponeringstider. Kameraet er fremstillet i træ og beklædt med sort læder. Frontens nederste del, under søgerhullerne, kan åbnes. Bagklappen åbnes ved at trække op i knappen, bagerst på toppen af kameraet. 2 stativ gevind. Uoriginalt læderhåndtag. Intet om oprindeligt firma- eller modelnavn. Intet forhandler skilt. Mål og vægt. H, B, L, 18,0 x 10,0 x 21,2 cm. Vægt 1900 gram med 5 plader.

Hüttig startede muligvis før 1900 med at bygge magasinkameraer, de blev bygget i tre serier. Merkurserien er den billigste. Monopol er mellemvaren, og topmodellerne gik under navnet Trilby. Hvor mange modeller der blev bygget af de forskellige serier, ved jeg ikke, men det skulle ikke undre mig om det løb op på 20 til 30 udgaver. Efter sammenslutningen i 1909, blev flere af modellerne videreført, under ICA navnet, i deres 1919 – 1920 katalog sælges der stadig 9 modeller, der alle nu har navnet Trilby efterfulgt af et nummer.

9

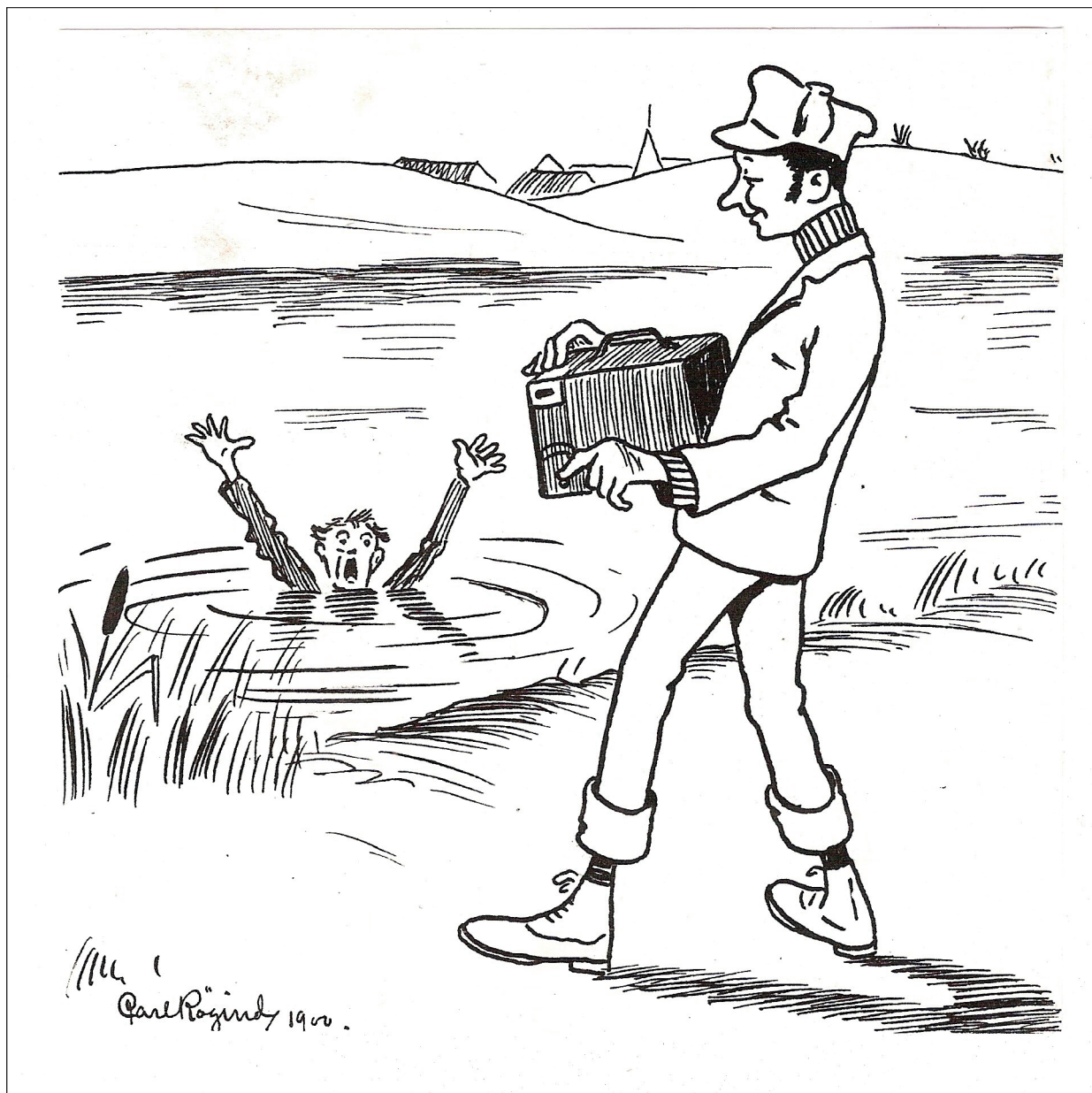
I. C. A. AKT-GES. Dresden. Tidligere et Hüttig Merkur kamera.

Fabrikat: I.C.A. AKT-GES. Dresden. Tidligere et Hüttig Merkur kamera.

Model: I.C.A. Magasinkamera. Trilby nr. 17. Nr. 32307B bag klappen. Negativ: 9x12cm 9,2 (8,2)x13,0cm. Til 6 plader. Der følger 5 metalpladeholdere med, alle 5 er monteret med 8,8x11,9 cm glasplader. Objektiv: I.C.A.'s gode landskabslinse achromatobjektiv blænde 8. Objektiv monteret bag lukkeren. Fokus: 15cm. Ingen afstandsindstilling, fiks fokus. Blænde: hulblænde med 2 indstillinger. Stikblænde, der trækkes ud i siden. Lukker: Sempel gilliotinefjederlukker, med indstilling til M, og Z. Med lodret udløserknap nederst på siden. Lukkeren skal ikke spændes hver gang. Søger: 1 meget stor spejlsøgere med almindeligt glas, med metalramme, og lige så stort søgerhul med metalramme på fronten.

Årstal: Fra 1909 til 1920. Formentlig fra 1910.

Tilbehør: Magasinkamera med 6 plader. Alle metaldele er forkromet Pladerne skiftes med forkro-

Magasinkameraet som dokumentation

„Agfa“, Actien-Gesellschaft für Anilin-Fabrikation, Berlin S.O. 36

Det mest fuldkomne
Negativmateriale:

**„CHROMO-
ISORAPID“.**

Pladen

er det
uundværlige

Negativmateriale til Rejsen

paa Grund af dens Ydeevne, Tilforladelighed, Holdbarhed
samt

universale Anvendelighed

Ingen
Ferierejse
uden
Agfa
Foto-Artikler

Reklame, 1913

met skydeknap på toppen af kameraet. På denne billigste model er der ingen billedtæller. Kun 1 stor firkantet spejlsøger. Ingen afstandsindstilling, fiks fokus fra 3m til uendelig. Rund objektivåbning, med forkromet metalindfatning. Sempel gilliotinefjederlukker, med indstilling til M og Z, indbygget under frontpladen. Udløseren sidder nederst på siden af kameraet, uden lås til lange eksponeringstider. Beregnet til 6 stk. holdere med ombuk i siderne til glasplader, der er kun 5, alle monteret med glas. Der kunne også købes et sæt med 12 plader til planfilm. Alle pladerne skulle købes som tilbehør. Kameraet er fremstillet i træ og beklædt med sort læder. Fronten kan ikke åbnes, den er skruet på. Bagklappen åbnes med to forkromede hængsler. To stativgevind. Sort læderhåndtag. IC A's logo er stemplet ind i bagklappen, men uden navn og model nr. Intet forhandlerskilt.

Mål og vægt. H,B,L, 17,5x10,7x22,2cm. Vægt 1800 gram.

Hüttig byggede magasinkameraer fra ca. 1900 i tre serier. Merkur, Monopol, og den bedste udgave Trilby. Denne model er fra den billigste serie, Merkur. Magasin kameraet blev videreført under I.C.A. men udvalget blev mindre i hovedkataloget fra 1919/20 er der stadig 13 modeller, der alle bar navnet Trilby. Trilby nr.5, 11 og 13 er i det lille 6x9cm. format, nr.12 og 14 er i 6,5x9 cm. Antallet af de små 6x9cm, kameraerne er skrumpet ind til 6 stykker. Nr.17, som er den model jeg har, og nr. 18, 20,29,31 og 33 er i formatet 9x12cm. Da de er bygget før sammenslutningen, er jeg sikker på, at de er fortsat allerede fra 1909, hvornår de udgik vides ikke helt, det er muligt, de er bygget helt til 1926. De stoppede i 1926, de blev ikke bygget under Zeiss Ikon perioden.

10

Fabrikat: Rudolf Krügener. Bockheim/Frankfurt. Tyskland.

Lukker: Sempel gilliotinefjederlukker indbygget under frontpladen. Lukker med tre tider. Drejeknap nederst på fronten, 1,2 og 3, til 3 lukkertider. Sving - knap ved siden af objektivet til indstilling af, M, og Z. Lukkeren skal spændes hver gang ved at trække knappen helt op, på toppen af kameraet. Udløser, trykknop på fronten, med bøjlelås, til lange tider. Søger: 2 brilliantsøgere, med mat glas. Søger kvadratisk med metalramme, og mindre rundt fronthul, med metal ramme. Søgerne sidder over hinanden i højre side.

Årstal: Fra 1891 til 1909.

Tilbehør: Tidlig magasinkamera fra Krügener, model type 230. Magasin kamera med 12 plader. Firkantet objektivåbning, uden metalindlæg. Til 12 stk. holdere med ombuk i siden, pind i bunden og ingen hak for oven, der er 2 uden planfilm. Pladerne skiftes ved at trække en pind ud nederst på fronten af kameraet. Ekstra træplade med fjederen monteret, holder filmpladerne fast. To forsænkede søgere, med matglas og rund metalramme, rundt søgerhul med ramme på fronten. Alle metaldele er blanke, eller sortmalet, ikke forkromet.

Billedtæller til 12 på toppen af kameraet i et lille hul. Ingen afstandsindstilling. Gilliotinemomentfjederlukker indbygget under frontpladen. 1 tidsindstilling, samt M og Z. Der er en svingknap ved objektivet, til indstilling af M og Z tid. Udløseren sidder øverst på fronten, med bøjlelås til lange eksponeringstider.

Kameraet er fremstillet i træ og beklædt med sort læder. Bagklappen åbnes ved at trække op i knappen, bagerst på toppen af kameraet. To stativ gevind. Originalt læderhåndtag. Originalt Krügener logo præget i bagklappen. Katalogmærke nr. 220. Ingen andre skilte.

Dimensioner: H,B,L, 18,2x11,4x23,8cm. Vægt 2100 gram med 8 plader.

Dr. Krügener magasinkameraer, har helt sit eget plade og skiftesystem, der minder lidt om Hüttig, og er langt fra Murers. Systemet er det eneste, der skiftes på fronten af kameraet. Navnet på kameraet er sandsynligvis Alpha, der blev brugt på flere modeller. Et sikkert kendetegn på Krügener's magasin-kameraer er søgerne, der er placeret over hinanden i højre side af fronten. Dette kamera er med i Heinrich & Poulsen kataloget i 1904, men ikke i 1908, hvor det er solgt med Alfa navnet. Med pergamoidbetræk og nikkelbeslag til 12 plader eller 20 planfilm, pris i 1904, kr. 20,- •

Fortsættes i næste nummer....

Zeiss Ikon

Deroute på SL-fronten

Klaus-Eckard Riess

Zeiss Ikon AG's Contessa-Werk i Stuttgart

Efter at Niels Resdahl-Jensen både på Østerbro og i Middelfart så levende og underholdende har causeret om Zeiss Ikon/Voigtländers nedgangstid, har det kriblet i mig til at fortælle dette nedslående kapitel i tysk fotohistorie på tryk.

Vi har i dag let ved at ryste på hovedet over tidligere generationers og i særdeleshed over Zeiss-bossen Heinz Küppenbenders fejl dispositioner og forsømmelser. Men mange ting tog sig nok anderledes ud fra deres synsvinkel for snart 60 år siden. Zeiss Ikons Contessa-Werk i Stuttgart var den eneste kamerafabrik, som den nyetablerede Zeiss-koncern i Oberkochen rådede over, efter at alt andet i Østtyskland var blevet nationaliseret. I modsætning til fabrikkerne i Dresden, der med Exakta, Contax S og Praktica fra starten af satsede på spejlreflekskameraer og fik stor og længerevarende succes, valgte man i Stuttgart i begyndelsen det forbedrede og formindskede målsøgerkamera Contax IIa som flagskib. Dette fik dog et skud for boven allerede i 1954, da Leica M3 kom på markedet. Til gengæld var Zeiss Ikon med sit nye Contaflex både innovativ og banebrydende:

Contax IIa, 1949, det lækre flagskib, som i 1954 blev overhalet indenom af Leica M3

Contaflex I, 1953, verdens første 35mm SLR-kamera med centrallukker

Verdens første enøjede 35mm SLR-kamera med centrallukker. Kameraet var af første klasses kvalitet og udmærkede sig ved en vidunderlig klar søger med snitbillede. Det var lykkedes chefkonstruktøren Edgar Sauer at løse problemet med, at lukker og blænde først skulle stå helt åben som søger, for derefter at lukke i mens spejlet går op, og så igen åbne til eksponering med den forvalgte lukkertid og blænde.

Contaflex Alpha, 1957, et kig ind i Prontorlukkeren

Contaflex super, 1959, frontlinsen kan udskiftes mod satsobjektiver af forskellig brændvidde

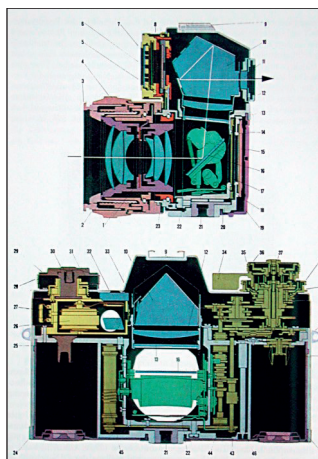
Contaflex-kameraerne blev videreudviklet igennem det følgende årti med både koblet belysningsmåler, udskiftelige forsatsobjektiver og til sidst også med TTL-måling og belysningsautomatik. Centrallukkeren havde den store fordel, at den ikke afstedkom rystelser under eksponeringen, og at man kunne benytte blitz ved meget korte belysningstider. At muligheden for udskiftning til andre objektiverbrændvidder var stærkt begrænset, havde nok ikke den store betydning i begyndelsen. Men med tiden blive den største Achilleshæl.

Da Contaflex jo ikke var noget professionelt systemkamera, og Contax IIa og IIIa måtte anses for at være forældede, besluttede Zeiss-ledelsen sig til at gå i gang med udviklingen af verdens bedste og mest avancerede SLR-kamera. Konstruktionsledelsen var igen Edgar Sauer.

Contarex (I), 1958, verdens måske mest avancerede kamera på det tidspunkt

På photokina 1958 i Köln blev det i sandhed kongelige Contarex så præsenteret for den måbende fotoverden. Contarex var i både tyngde og design et imponerende apparat. For slet ikke at tale om den ligeledes kongelige pris.

Contarex i snit

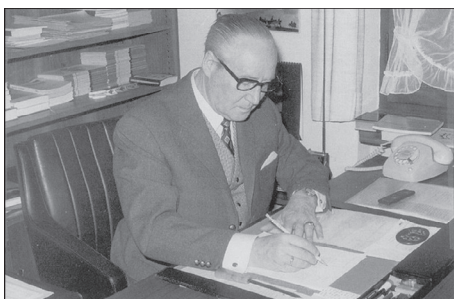
Edgar Sauer

Helt ny og opsigtsvækkende dengang var krydskoblingen af belysningsmåleren med lukkertid og blænde. Informationen om filmfølsomhed og lukkertid blev overført til lysmålerens drejespoleinstrument over et snoretræk, og blænderindstillingen påvirkede måleren via en separat irisblænde foran den runde selén-celle. Objektiverne har in-

gen blændering. Indstillingen foregår ved hjælp af et lille hjul i kameraets frontplade og kan aflæses på en skala foroven i huset af det runde måleøje. Lysmåleren kan selvfølgelig også ses i søgeren. Af hensyn til driftssikkerheden selv under ekstreme forhold, kører alle indvendige blænderinge i kugler, både i kamerahuset og i objektiverne. Om spejlet kan siges noget lignende. Det klapper ikke bare op og ned, men styres præcist af et gearværk. I bestræbelsen på at skabe det ultimative og 100% pålidelige værktøj for fotografen, er Contarex blevet til en særdeles kompliceret og omkostningskrævende mekanisme.

Det havde sine følger og var nok medvirkende til, at Zeiss Ikon efter 1958 kun præsterede røde tal på bundlinjen. Da Contarex endelig kom på markedet i 1960, var der i mellemtiden dukket japanske konkurrenter op, der havde store fremtidschancer: Minolta SR-2, Nikon F og Canonflex. Hvor meget det blev bemærket i Oberkochen og i Stuttgart på dette tidspunkt, melder historien intet om. Dog var der også hændt andre ting og sager i de forløbne år, som trak tråde hele 200 år tilbage til firmaet Voigtländers grundlæggelse.

I 1924 uddøde Voigtländer-slægten med Friedrich Ritter von Voigtländer, hvorefter farmakonzernen Schering AG overtog alle aktierne. Dem ønskede koncernen at skille sig af med i 1956 igennem Deutsche Bank, omtrent samtidig med at firma Voigtländer fejrede sit 200-års jubilæum. Det traf sig sådan, at Deutsche Banks chef Hermann J. Abs, der kendte Heinz Küppenbender godt, og som også sad i Carl Zeiss' bestyrelse, tilbød Carl Zeiss hele pakken med Scherings Voigtländer-aktier m. v. for ialt ca. 23 millioner DM. Küppenbender sagde 'top', og alle var lykkelige. Så længe det varede.

Heinz Küppenbender, den almægtige leder fra 1941 til 1972

På denne måde var Carl Zeiss i Oberkochen blevet ejer af to kamerafabrikker, der foreløbig kørte hver sit eget løb. Dog skulle Voigtländer forelægge alle nye tiltag og opfindelser til godkendelse hos Zeiss.

Bessamatic, 1958, i modsætning til Contaflex udskiftes her det komplette objektif foran centrallukkeren

Ultramatic, 1961, med automatisk blænderstyring og tilbagespringende spejl

Med Bessamatic og senere med Ultramatic havde også Voigtländer SLR-kameraer med Compurlukkere i sit program, men i en mere afrundet form end Contaflex. Desuden udskiftede man på Voigtländer-kameraerne det komplette objektif foran centrallukkeren, hvor man på Contaflexerne kun skiftede frontlinsen ud mod satsobjektiver af forskellig brændevide.

Carl Zeiss var på en måde bundet op på centrallukkerproducenterne Deckel og Gauthier, fordi man ejede begge fabrikker og ønskede at de havde noget at bestille. Direktør Hans Deckel havde været i Japan og set de japanske produktionsmetoder. Han var blevet enig med sig selv om, at han ikke kunne konkurrere og ønskede derfor at skille sig af med sin fabrik. Küppenbender ville købe, og handelen gik i orden med nye kreditter fra Deutsche Bank. Da han blev bebrejdet, at Zeiss havde købt for

dyrt, svarede Küppenbender: *Hvad skal jeg sige. Om 3 år er det glemt og ingen spørger længere om hvad vi har givet for Compur.* Måske skulle Heinz Küppenbender selv være taget på studietur til Japan.

Siden 1956 havde Voigtländer-konstruktøren Walter Swarofsky arbejdet på et revolutionerende SLR-kamera, som gik under prototypebetegnelsen Typ 132. Kameraet udmærkede sig ved følgende specifikationer:

Afrundet, elegant formgivning.

Metalspaltelukker med x-synkro på 1/100 sek.

Returnerende spejl.

Udskiftelige søgere.

TTL-belysningsmåler koblet med tid og blænde.

Udskiftelige objektiver.

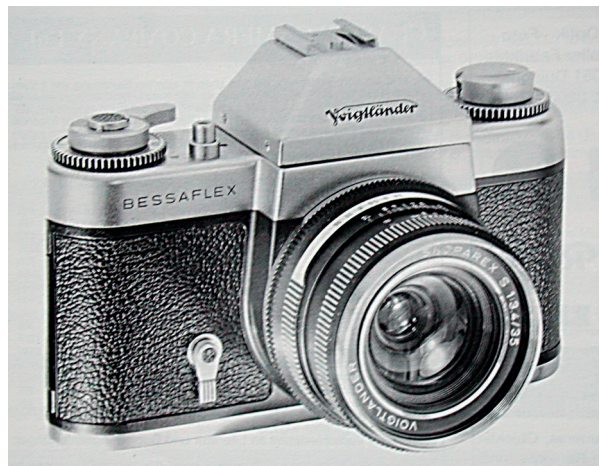
Aftagelig bagklædning.

Voigtländer Prototyp 132, 1959, desværre blev dette innovative kamera beordret dybest ned i skrivebordsskuffen

Da Voigtländer i 1959 ansøgte hos Zeiss-ledelsen om produktionstilladelsen for Typ 132, fik man et nedslående svar. Prototypen blev beordret i nederste skrivebordsskuffe. Man kunne vel godt se, at Typ 132 rent innovativt hægtede Contarexen af, som ikke engang var kommet på markedet endnu. Mon ikke det ville have gavnet fremtidsudsigterne for både Zeiss Ikon og Voigtländer, hvis man havde samarbejdet og kombineret det bedste fra Contarex og Typ 132 i et enestående kamera!

I 1962 præsenterede Walter Swarofsky igen et nyt SLR-kamera, kaldet Bessaflex, denne gang med horisontalt løbende stofspaltelukker og igen med udskiftelige objektiver og søgere. Heller ikke dette kamera fandt nåde for Zeissledelsens øjne. Hos Zeiss Ikon var man selvfølgelig heller ikke gået i stå. Contaflex-kameraerne blev videreudviklet indtil de toppede med Contaflex super BC i 1965.

Bessaflex, 1962, også denne prototype blev dømt til skrivebordsskuffen

Dette kamera havde specifikationer, som ingen andre kunne hamle op med, bl.a. TTL-måling ved fuld åben blænde, lukkertidsprioriteret belysningsautomatik, blitzautomatik (GN) m.m. Men alt fungerede mekanisk og var uhyre kompliceret. Nu havde tiden været inde til at fortsætte med elektronisk styrede SLR-kameraer.

I 1960 kom der en Contarex special med udskiftelige søgere, men uden lysmåler. Året 1966 bragte en Contarex professional, ligeledes uden lysmåler, men med fast indbygget prisme. I 1967 fulgte Contarex super med et helt nyt og moderne lysmålersystem, der havde en CdS-målecelle i bunden af spejlhuset.

Contarex electronic, 1968, verdens første 35mm SLR-kamera med elektronisk styret spaltelukker

En tilsvarende løsning realiserede Nikon først i 1980 med Nikon F3. Og i 1968 overraskede Zeiss Ikon med Contarex super electronic, verdens første 35mm SLR-kamera med elektronisk styret spaltelukker. Zeiss Ikon kan umuligt have tjent penge på sine Contarex-kameraer. De var rasende dyre, derfor kun for et udsøgt publikum, og de blev produ-

ceret i meget lave styktal:

Contarex I (Bullseye): 36.000 stk.

Contarex special: 3.000 stk.

Contarex professional: 1.500 stk.

Contarex super: 9.000 stk.

Contarex super electronic: 3.600 stk.

I midten af 1960'erne gik kamerasalget mærkbart tilbage hos Zeiss Ikon og Voigtlander. Man manglede et system-SLR til en konkurrencedygtig pris. Så kom man Bessaflexen ihu, der få år forinden var blevet forvist til skrivebordsskuffen. Men i betragtning af hvor hurtig udviklingen gik, og hvad japanerne i mellemtiden havde fået på banen, var kameraet ikke helt up-to-date mere.

De konservative Zeiss-folk brød sig ikke om det bløde og afrundede Voigtlander-design og fik modelleret Bessaflexen om til det typisk kantede Zeiss Ikon-outfit. Navnet skulle først være Contarex standard, men i 1966 kom kameraet på markedet som Icarex 35.

Det kantede Icarex 35

I 1968 fulgte Icarex 35 S, der havde et fast indbygget søgerprisme og en koblet TTL-belysningsmåler, som fungerede ved nedblænding. Først så sent som i 1969 kunne man til Icarex 35 købe en prismesøger med ukoblet TTL-belysningsmåler og med påskriften Icarex 35 CS. Det var alltsammen temmelig gammeldags i forhold til, hvad japanerne vartede op med ved samme tid.

Icarex fandtes til sidst i fire udgaver, idet både Icarex 35 og Icarex 35 S kunne fås som BM (bayonet mount) og som TM (thread mount 42mm).

Den 1. januar 1966 var Zeiss Ikon og Voigtlander, ledsaget af store ord, blevet sammensluttet helt officielt. Desværre undlod man at sanere det omfattende program af indbyrdes konkurrerende kameramodeller, som fusionen førte med sig. På helt tåbelig vis rådede Zeiss Ikon/Voigtlander nu over 5 forskellige SLR-systemer med ialt 6 inkompatible objektiv-tilslutninger: Contarex, Contaflex, Bessamatic, Icoflex med BM, Icoflex med TM, og som rosinen i pølseenden Contaflex 126.

Contaflex 126, 1969, SLR-kamera til Instamatic-format, med TTL-måler og blænderautomatik

Contaflex super, BC, 1965, den mest avancerede Contaflex-model

Det sidstnævnte kamera var en slags outsider til Instamatic-formatet, som der kun blev fremstillet 25.000 stk. af. Contaflex 126 var udstyret med lodret kørende spaltelukker, tilbagespringende spejl, fuld åben TTL-måling, belysningsautomatik med blænderstyring og en serie af fem Carl Zeiss objektiver fra 25mm til 200mm. Contaflex 126 ville måske have haft potentiale som afløser for de kendte Contaflex-modeller, hvis det var blevet tilpasset 35mm filmen.

Det var man åbenbart også klar over hos Zeiss Ikon, hvor man havde en beslægtet prototype SL 725 på beddingen.

Dagora/Weber-gruppen i Nürnberg forsøgte senere at producere kameraet og præsenterede det som Weber SL 75 på photokina 1974. Men planen gik i vasken på grund af manglende ressourcer.

Zeiss Ikon SL 706, 1971, de sidste krampetrækninger, i grunden et Icarex 35 S, men nu med TTLmåling ved fuld åben blænde

Med Zeiss Ikon SL 706 gjorde man i 1971 en sidste anstrengelse til at få et tidssvarende SLR-kamera på markedet. Kameraet var i grunden et Icarex 35 S, som endelig var blevet forsynet med en fuld åben TTL-måling og tilmed med en midterkontakt i tilbehørskoene. Efter Zeiss Ikons lukning i 1972 og Rollei's overtagelse af Voigtlander, fortsatte kameraet med at eksistere som Voigtlander VSL 1. Vi skal lige nå at kaste et blik på hvad Zeiss Ikon AG i Stuttgart havde præsteret på området for kompaktkameraer.

Contina I (Ikonta), 1948, Zeiss Ikons første lille 35mm kamera efter krigen

Det begyndte med det lille, lækre klapkamera Contina I (også kaldet Klein-Ikonta), som Zeiss Ikon kastede på markedet lige efter pengereformen i 1948 for at få hårde DM i kassen. Kulminationen på dette kameradesign var Contessa (35), super-elegant og smukt, med indbygget ukoblet lysmåler og med en drejekile-afstandsmåler, som også Super Ikontaerne havde brilleret med. Derpå fulgte en

serie af særdeles robuste Contina kameraer i Zeiss Ikons typisk kantede briketform.

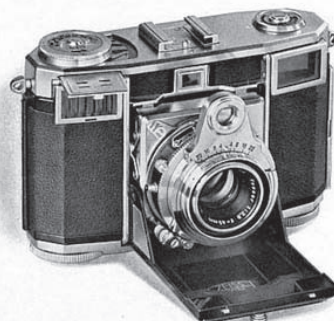
Tenax automatic, 1960, fra samme år af fik alle efterfølgende kameramodeller den samme afrundede form

Denne blev i 1960 afløst af et afrundet, pænt og mere tidssvarende design, der de følgende år beherskede den lange række af forskellige kompakte modeller, deriblandt det fuldautomatiske Tenax automatic. Med lanceringen af amatørkameraer til Instamatic-formatet kom Zeiss Ikon/Voigtlander efter min mening til at skrabe bunden. Ikomatic A og Ikomatic F ser ud til at være så billigt shit, at navnet Zeiss Ikon på topdækslet nærmest virker pinligt.

Som nævnt tidligere, så havde Zeiss Ikon i Stuttgart kørt med underskud siden 1958. Den samlede årlige omsætning for Zeiss Ikon og Voigtlander var fra 200 mill. DM i midten af 50erne faldet til 80 mill. DM i 1970. Samme års underskud beløb sig på 10 mill. DM. Dette kunne Carl Zeiss Stiftelsen efterhånden hverken bære eller acceptere. I efteråret 1971 tog man derfor den tunge beslutning at stoppe kameraproduktionen først i Stuttgart og lidt senere også hos Voigtlander i Braunschweig. Ifølge Wolf Wehran, tidligere PR-chef hos Zeiss Ikon, kom hele afviklingen af Zeiss Ikon/Voigtlander til at koste Carl Zeiss Stiftelsen ialt 160 mill. DM inkl. de sociale omkostninger. Voigtlander blev til dels overtaget af Rollei. Under Carl Zeiss' regi produceredes i den følgende tid endnu et begrænset antal Contarex super, Contarex super electronic og ultravidvinkelkameraet Hologon. Hvad der under store forhåbninger var blevet grundlagt som Tysklands største fotokoncern i 1926, fandt efter en dels glørværdig og dels dramatisk historie sin bedrøvelige afslutning i 1972. På samme tid præsterede den anden efterkommer

Kundenbuch, Nr. 11/12 enthält nun Ihren Photohelfer oder von

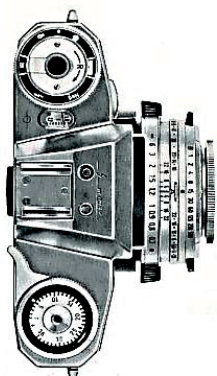
CONTESSA

Besonders aber: Für Farb- und Schwarz-Weiß-Aufnahmen einzigartige
Schärfe durch das weltberühmte farbkorrigierte ZEISS-TESSAR 2,8
mit Compur Rapid-Verschluss und Blitzlicht-Synchron-Kontakt.

ZEISS IKON
mit Wetzlarerle

Mehr als eine Kamera
Contaflex super B
ein Kamera-System,
mit überragender ZEISS-Optik

ZEISS PRO-TESSAR 32/75 mm

ZEISS PRO-TESSAR 3.2/45 mm

ZEISS PRO-TESSAR 4/115 mm

ZEISS Fernsichtvergrößerung 8x30 B

**Ein CONTAREX-Vorzug
von vielen:**

g **20 cm** bis

Nutzennehmen oder Totale -
die CONTAREX ist sofort zum Schnellschluß bereit.
Optisch leistet das ZEISS PLANAR Hervorstechendes:
Große Verzeichnungsfreiheit
und ausgezeichnete Bräufelbebung sind nur
einige Merkmale dieses Spitzenobjektives.
Aber auch seine sonstige Ausstattung (siehe unten)
bietet für die Praxis ungewöhnliche Vorteile.

CONTAREX die rationelle System-Kamera für fotografische Spitzenleistungen - mit ZEISS IKON Weltgarantie, einem wertvollen Service über Länder und Grenzen. Ihr Fachhändler führt Ihnen die CONTAREX mit den 15 ZEISS Wechselobjektiven und den einzigartigen Wechselmagazinen ganz schnell aus. Gleiches: Sonderfachservice, kostenlose

Contarex

Mit automatischer
Blende- und
Scharfstellung

Kein Rechnen
mit Vergrößerungsstärken
bei Nahaufnahmen
mit weichen Objektivausstatt.
Das Blende wird
bei der Entfernungseinstellung
automatisch korrigiert.

Mit Parallelführung
des Schneidenganges
Dadurch ist
bei jeder Einstellung
die Entfernungs-
und Schärfe-Einstellung
von oben ablesbar,
und man kann also viel
weniger präzise rechtliche
Bemerkungen verwenden.

ZEISS IKO

Armin Hermann:
Und trotzdem Brüder - Die deutsch-deutsche Geschichte der Firma Carl Zeiss.

Zeiss Ikon verläßt den Fotoamateursektor

Nach eingehenden Untersuchungen des internationalen Kameramarktes und der zukünftigen Wettbewerbsentwicklung sind Aufsichtsrat und Vorstand der Zeiss Ikon AG zu der Auffassung gelangt, daß lohnintensive Kameras auch der mittleren Preisklasse in der Bundesrepublik nicht mehr zu konkurrenzfähigen Preisen hergestellt werden können. In Übereinstimmung mit dem Hauptaktionär, der Firma Carl Zeiss, Oberkochen, hat die Verwaltung des Unternehmens daher beschlossen, die Herstellung von Amateurgeräten der unteren und mittleren Preisklassen bis Ende des nächsten Jahres auslaufen zu lassen.

Miranda

Det glemte SLR kamera

Leif Johansen

Historie

Miranda er navnet på en af planeten Uranus's måner og er dermed knyttet sammen med stjernehimmel, science fiction og mystik passende for et kamera, hvis historie delvis ligger gemt i det ukendte. Mange steder på jorden har også fået tildelt navnet Miranda, ligesom det bruges som pigenavn. Denne historie er præget af ret stor usikkerhed ud fra de få kilder der er tilgængelige.

To ingeniører Ogira Akira og Otsuka Shintaro, som begge har arbejdet med jetmotorer under 2. verdenskrig, grundlægger i 1946/47 firmaet Orion med henblik på kamera fremstilling.

Firmaets første produkt er adaptore som kobler Contax- og Nikonobjektiver til Leicas skruefatning, så den koblede afstandsindstilling stadig virker. De konstruerer også en spejlkasse Mirax, som kan bruges både til Leica og Contax. Den spejlkasse viser sig at være bedre, end den spejlkasse Leitz laver til skruelicaen. Her ud over er de underleverandører til andre optiske firmaer.

Over flere år arbejder de med udviklingen af SLR kamera, og i 1954 bliver det første præsenteret som prototype under navnet Phoenix. Produktionsmodellen får navnet Miranda T, som er det første japanske 35 mm SLR med pentaprisme. Firmaet om

døbes i 1957 til Miranda efter kameranavnet. I disse år sælges Orion/Miranda kameraer gennem handelsfirmaet Matsushima. Denne rolle overtager Ricoh for en kort tid i 1959. Da det samarbejde op hører omkring midten af 1959, bliver af ikke klarlagte grunde kameraerne i en periode kun eksporteret og ikke solgt på hjemmemarkedet.

Firmaets kameraeksport til USA markedsføres af Allied Impex 1, som også importerede objektiver under navnet Soligor fortrinsvis fra Vivitar.

Allied Impex købte sig gradvis ind for med udgangen af 1960'erne at eje hele Miranda.

Mirandas historie ligner på mange måder mange tyske fabrikkers. Efter den 2. verdenskrig kommer teknisk begavede personer tilbage fra krigstjeneste/militært udviklingsarbejde og skal finde på noget at lave i det civile liv. Det lykkes i en periode at lave noget fremragende, men kapitalen er hele tiden det store problem. Med overgangen til den elektroniske tidsalder i 70'erne slår den ikke til længere, og firmaerne lukker ned.

Dette skete for Miranda trods den amerikanske kapital i 1976, hvor firmaet går konkurs og hele produktionen indstilles.

Cosina udsender i 1980'erne kameraer med navnet Miranda.

Danmark

Det første japanske kamera, som bliver annonceret i Danmark er målsøgningskameraet Minolta A (35 mm film) i oktober 1956 og par måneder senere kommer Minolta Autocord 6x6 cm TLR af rolle-typen med i Minoltas juleannonce. Der første 35 mm SLR kamera er Miranda T i juli 1957 med Dansk Fotohus Odense som importør.

Der er nu en pause i Miranda annoncerne indtil 1961, hvor der kommer en række annoncer for Miranda D modellerne.

Det ser altså ud til, at Miranda T er det første japanske SLR kamera i Danmark, men at Miranda i perioden fra 1958 til 1961 ikke bliver importeret, hvor firmaet tilsyneladende har økonomiske problemer og skifter ejer. I 1961 dukker mærket som nævnt op igen i Danmark med ny importør P.A. Herskind.

MIRANDA

Her er en godigen og reel nyhed for samfundet spejlreflexens venner — MIRANDA T. — det fineste småbilledkamera med prismesøger. Miranda T. har en nyhed, som stiller den i særklasse — et objektivgevind stort nok til at tillade ultra nærbelædeoptagelser uden vignettering. Desuden kan dette objektivgevind forsynes med en række mellemringe, som tillader, at man anvender objektiver med bl. a. Canon-, Leica-, Exakta-, Edixa-, Contax-, m. fl. fatninger. Miranda kommer som standardudførelse med Zunow objektiver i lysstyrke fra f:2,4—f:1.2. Miranda leveres med 3 års garanti for fabriks- og materialefejl. Intet andet kamera i denne klasse kan tilbyde Dem en sådan garanti. Trods sine fordele er Miranda billig. Bed Deres fotobhandler demonstrere Miranda eller skaffe det til påsyn uden købetvang — og sammenlign gerne med andre lignende kameramodeller. — De kommer til at vælge Miranda — det fornemste spejlreflekskamera for småbilled. Mellem tilbehøret til Miranda findes en ekstra søgerskakt, bælgeforsats, mellemringe, ekstra snekkegang til Makrofoto, tilbehør til mikroskopfotografering m. m., m. m.

Forlang brochure med priser!

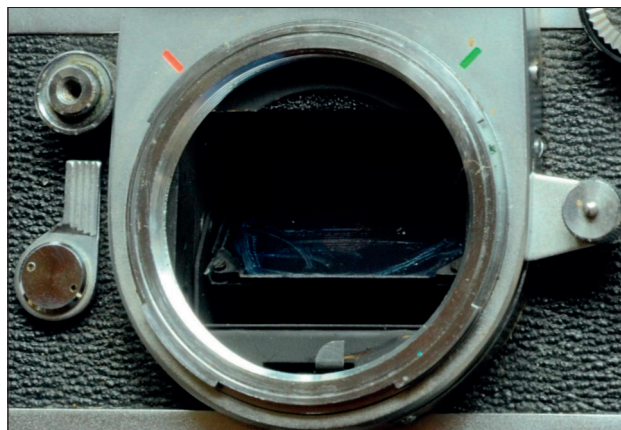
Import: $\frac{1}{2}$ DANSK FOTO HUS - ODENSE
Vestergade 38 - Tlf. 4464

Generelle tekniske træk ved Miranda SLR

På intet tidspunkt er Miranda teknisk set helt i front, men til gengæld er kameraerne udviklet til at være reelle solide brugbare systemkameraer både til amatører og til professionelle. Søgersystemet er udskifteligt, og man træffer i dag ofte de 3 søgere: Pentaprisme, skakt og lup med to styrker x5 og x15. Det specielle er, at man udmærket kan bruge kameraet helt uden påsat søger, idet matskiven sidder fast i kameraet. Der sker undervejs i modelrækken et mindre skift i monteringen af søgeren, hvorfor man ikke umiddelbart kan bruge gamle søgere på nyere kameraer. Det sidste kamera DX-3 har dog fast prisme.

Alt tyder på, at Miranda ikke selv laver objektiver, men hvem der gør det, vides ikke

Det første kamera Orion/Miranda T har en M44 +0,75 skruefatning. På alle senere kameraer undtagen M serien er objektivtilslutningen fleksibel. Der er dels en bajonet af type dreje/lås dels den oprindelige M44 gevind tilslutning. I takt med den tekniske udvikling kommer der flere overførelsesmuligheder og bajonetten udbygges, men i princippet bevares selve bajonetformen og det er muligt at bruge objektiverne på alle kameratyperne dog uden de enkelte finesser.

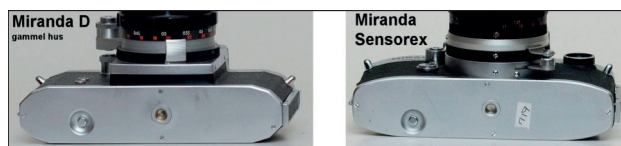

Miranda bajonet/M44 på Sensorex

TM serien er med M42 Praktica/Pentax-objektivtilslutning.

Der er overgangsringe til T2 og T4 samt andre bajonetter. Altså har kameraet kunnet bruges med mange forskellige objektiver. Denne fleksibilitet skyldes den store åbning.

Huset på de første serier er kantede, men skifter under produktionen af D serien til en mere afrundet form. Først mod slutningen bliver huset mindre og udstyret med kunststof, hvilket fremgår tydeligt af DX-3 modellen.

Miranda gammelt og nyt hus

Lukker:

I hele perioden med Miranda SLR er lukkeren en vandretgående spaltelukker med gummigardiner yderst traditionel. På de første modeller drejer tidsindstilling med, når lukkeren spændes og ved udløsning roterer hjulet for tidsindstilling tilbage.

Tidsindstillingen er delt over 2 indstillingshjul. Senere forbliver tidshjulet ubevægeligt, og tidsindstillingen har kun ét hjul.. På de fleste modeller er der hæmværk, så tiderne strækker sig fra 1 sek til 1/000 sek. Enkelte billigmodeller har korteste værdi 1/500 sek og der findes også en model uden hæmværk, som starter med 1/30 sek.. Udløseren er i begyndelsen foran til højre, flere modeller har to udløserne både foran og ovenpå. De sidste har kun udløser ovenpå. Fra D modellerne er der springblænde efter Exakta-metoden dvs. med fast arm på objektivet (PAD objektiver) dækkende over udløserknappen foran til højre. Senere modeller får indre udløser for springblænden.

Lysmåling og automatik

I D serien kan man finde en løs selenlysmåler placeret oven på kameraet .Tidshjulet afmonteres og lysmåleren kobles mekanisk til tidshjulets aksel. Jeg kan desværre ikke forklare, hvorledes det virkede, da jeg ikke har haft et sådant kamera i hænderne, men tænkeligt ligner det Exakta R1000, hvor lysmåleren kobler sig til tidsindstillingen. Man indstiller en blænde på lysmåleren og kameraet og drejer lysmåleren og dermed tidsindstillingen sammen ind til sammenfald.

Automex serien har ydre lysmåler først selen senere CdS med medføringsmekanisme knyttet til blænde ud fra tidsprioritering. Sensomat serien har TTL måling ud fra tidsprioritering og bruger arbejdsblændemetoden med viser i søgeren.

Miranda Sensorex

Sensorex samt DX-3 har åben blænde TTL måling. Altså med en blændesimulering når lysmålingen foretages. På de første Sensorex sker koblingen med en mekanisk arm fra objektivet til huset, senere sker det ved en kobling inde i bajonetten.

Jeg formoder at blændesimuleringen er mekanisk til forskel fra Praktica LLT som har en elektrisk blændesimulering.

Denne udvikling i halvautomatikken betyder også, at der må udvikles nye objektiver til disse løsninger, men akkurat som ved Nikon kan man ved manuel betjening uden lysmåling bruge objektiver fra andre serier uden problemer.

Objektiver

TM en enkelt kameraserie med M42+1

1 .Standard version for alle kameraer indtil F med ydre springblændearm på objektiv (PAD system, ser ud som Exakta blot i modsat side

Minranda D

Miranda Sensomat

Samlet oversigt

Navn	Ar	Selvdløser	Returspejl	Spring blænde	Be. måler	Blende overf.	Bemærkninger
T (Orion/Miranda)	1954/56	-	-	-	-	-	M44x0,75, fremhjul, returhjul
A	1957	-	-	E	-	-	Bajonet/Gevind, hurtigoptæk, returarm, to tidsskalaer
B	1957	-	Ja	E	-	-	-do-
C	1957	Ja	Ja	E	-	-	-do-
S	1959	-	-	-	-	-	Billig model, fremhjul, Gevind, B 1/30-1/500, 2.8/5, et tidsskala
ST	1959	-	-	-	-	-	Billig model, fremhjul, Gevind, B 1-1/500, 2.8/5, 2 tidsskalaer
D	1960	-	Ja	E	-	-	De første med gammelt kantet hus
DR	1962	-	Ja	E	-	-	Bajonet/Gevind, hurtigoptæk, returarm, to tidsskalaer B 1-1/500
F	1963	-	Ja	I	-	-	-do-, matskive med mikroprismer
G	1965	Ja	Ja	I	-	-	Bajonet/Gevind, en tidsskala, 1-1/1000, nedblænde-knap
Fv	1966	-	Ja	I	-	-	-do-, matskive veksel, tidlig spejludløsning, tidsskala kan fjernes og kobles til ydre CdS be. mål
Automex	1959	Ja	Ja	I	Ydre be.m.	Ydre via arm	-do-, tidsskala-hjul kan fjernes og kobles til ydre CdS be. mål
Automex II	1963	Ja	Ja	I	Ydre be.m.	Ydre via arm	Belysningsmåler ydre selen, tidsprioriteret medførmåler til indstilling af blænde
Automex III	1965	Ja	Ja	I	Ydre be.m. CdS koblet	Ydre via arm	Belysningsmåler ydre selen, tidsprioriteret medførmåler til indstilling af blænde
Sensorex	1967	Ja	Ja	I	Åben blænde. TTL,	Ydre via arm	"natostjerne" Objektiv med ydre arm, blændeautomatik tidsprioriteret
Sensorex II	1971	Ja	Ja	I	Åben blænde TTL	Ydre via arm	Objektiv ydre arm, blændeautomatik tidsprioriteret
Sensomat	1969	-	Ja	I	Arbejdsbl., TTL	-	-do-, b.m. 2 knap
Sensomat RE	1970	-	Ja	I	-do-	-	-do-
Sensomat RS	1970	-	Ja	I	Ingen	-	Billig model uden belysningsmåler er i praksis en Fv model
TM m.f. (Sensomat)	1974	-	Ja	I	TTL, arbejdsbl.,	-	M42 gevind, Soligor TM
RE II (Sensomat)	1975	-	Ja	I	TTL åben blænde	indre	Serie E/EC Objektiver, indre blændeoverførelse
Sensorex EE	1971	Ja	Ja	I	TTL, Åben blænde	indre	Objektiv E/EC serie med indre blændeoverførelse, blænde automatik, integreret eller spot be.m.. Blænde overføres automatisk
EE II	1974	Ja	Ja	I	TTL, Åben blænde	indre	Objektiv E/EC serie med indre blændeoverførelse som EE, tider ses i prismet
dx 3	1974	Ja	Ja	I	TTL, Åben blænde	indre	Objektiv E/EC serie med indre blændeoverførelse. Fast(!) prisme, winder mulighed kamera ikke teknisk stabil - Miranda gå i konkurs

F, G har springblændeknap på huset til nedblænding til indstillet blænde. Nogle modeller kan kobles sammen med påsat ydre lysmåler.

3. I Sensomat og Sensomat RE er der indre springblændeoverførelse, men ydre knap nederst til venstre på kamera til arbejdsblænde TTL indstilling.

4. Ydre blændekobling bruges ved Automex (I og II) kameraer og Sensorex (C og II). Der er åben blænde lysindstilling: Automex har ydre CdS, Sensorex har TTL . Koblingen sker ved, at en arm på objektiv griber ind i en arm i objektivfatningen - venstre side. Denne kobling drejes, indtil lysmåler går i hak.

Miranda Automex III

5. E/EC objektiver har indre blændekobling og indre springblændeoverførelse. EE, EE II har TTL åben blænde automatisk, medens REII har TTL åben blænde trykknop , DX-3 har TTL åben blænde automatisk.

Miranda Sensorex EE

Dansk annonce for sidste miranda kamera. Under springblænde står U for ekstern Exakta lignende I står for indre i bajonetten. Miranda laver kun et målsøgningskamera, Sensoret.

Sensoret

Sensoret bliver lavet fra 1972 - 1975. Det er fuld-automatisk med CdS celle øverst i objektivranden. Objektivet er Miranda Soligor 2.8/38 altså ret vidvinklet, men hvem der har lavet det oplyses ikke. Lukkeren er en elektronisk centrallukker fra 4s til 1/800s (!). Steimer skriver vekselloptik, men det er vist en fejl. Der har været teleforsats til kameraet, selve objektivet sidder fastselve objektivet sidder fast •

Kilde:

Camera-Wiki

Alexander Decker 'Wunderbare Miranda' Photodeal I+ II 1996

<http://www.cameraquest.com/orion.htm>

CameraQuest et stort hjemmesidekompleks, her med Orion/Miranda start

Miranda samler homepage <http://www.mirandacamera.com/index.htm>

Ikke opdateret siden 2004 og ikke alle informationer på siden er korrekte

Steimers Fotoliste

Der er flere billeder på forfatterens hjemmeside:

<http://www.kamerasamling.dk/miranda/miranda.php>

1 Allied Impex Corporation er grundlag af 4 tyske jøder, som flygter fra Hitler i 30'erne Firmaet er primært et import-eksport firma. Produktnavnet er Soligor, som findes både på objektiver (ofte Vivitar) og kameraer fra Miranda. Firmaet skifter senere navn til Soligor. Firmaet er ikke længere aktivt.

BILLEDGRUPPEN

Gerhard Ryding

Mødedato: Torsdag 26. september (lokale 3) og torsdag 7. november
Østerbrohuset Århusgade 103, København Ø. Kl. 19:30

Torsdag 26. september

Siden sidst - sommerens fund og oplevelser!

Vi mødes til en aften hvor beundringens glæder er i centrum.

Køb, salg og bytte som sædvanlig.

Mødereferat

Torsdag 7. marts

Ole Hesager

Gerhard startede mødet med den sædvanlige runde om Dit & Dat, inden han gav ordet til Inger Tegllund, hvor aftenens emne var skolebilleder, og hvordan man kan identificere og tidsbestemme dem gennem elevernes påklædning og frisure. Inger omtalte bl.a. en bog '*Husker du vor skoletid? Klassebilleder i 100 år*' skrevet af Jørgen og Steffen Duus. Vi så tidlige billeder fra landsbyskoler, hvor nogle af drengene havde bare ben eller træsko og pigerne forklæder på, til de rødlige farvebilleder i 70'erne og til sidst det perfekte farvebillede fra 90'erne. En skolelærers fantastiske kendskab og spændende analyse og gennemgang af 100 års skolehistorie. En god og spændende aften.

Inger Tegllund fortæller om 100 års skolebilleder

Torsdag 7. november

Gerhard Ryding indleder med at præsentere de fremmødte som måtte have noget på sinde.

Aftenens foredragsholder Peter Randløv vil forklare brugen af 'Registranten over danske stereoskopbilleder'. En serie billeder med spændende motiver vil blive vist og kommenteret.

Torsdag 2. maj

Peter Randløv havde medbragt et udsnit af hans store samling stereoskopkameraer med tilhørende unikke prototyper. Foredraget var spændende og bar præg af hans faglige indblik i den tredimensionale verden. Tak til PR for det store arbejde der ligger til baggrund for 'forelæsningen'.

TIMELINE for STEREOSKOPI

1832	Charles Wheatstone	Spejlstereoskopet
1835	Fox Talbot	"The Latticed Window"
1836	Charles Wheatstone	"Binocular Vision"
1839	Daguerre	Daguerreotypiet
1844	David Brewster	"The Wallpaper Effect"
1849	David Brewster	Linsestereoskopet
1849	David Brewster	Stereokamera
1850	Dubosq	Første stereokamera?
1850	John A. Whipple	Albuminpapir
1851	F.C. Archer	Vådplader
1851	Antoine Claudet	Verdensudstillingen i London
1856	David Brewster	"The Stereoscope"
1856	Dacer	Første stereokamera patenteret
1869	Oliver Holmes	Åbent stereoskop
1871	R.L. Maddox	Tørplader
1885	Georg Eastman	Rullefilm
1893	Jules Richard	Verascope 45x107mm
1908		Stereoskopklubben.
1914	Jules Richard	Homeos til 35mm film
1935	Kodak	Kodachrome
1947	David White	Stereo Realist

STEREOSKOPFORMATER

	HxB	HxB	År
Daguerreotypi	83x178mm	3 1/4"x7"	1849-c1860
"Holmes?"	89x178mm	3 1/2"x7"	1851-dd
Parlor Stereoscope	87x178mm	3 7/16"x7"	1851-?
Artistic eller Cabinet	102x178mm	4"x7"	1873-c1883
Deluxe eller Cabinet	114x178mm	4 1/2"x7"	1873-c1883
Imperial	127x178mm	5"x7"	1873-c1883
Verascope	45x107mm		1893-c1954
Europæisk	6x13cm	2 3/8"x5 1/8"	1902-c1938
Stereoskopklubben	12,5x16cm		1908-c1930
Realist	41x101mm	1 5/8"x4"	1947-dd

DIAPOSITIVFORMATER

	HxB
Viewmaster	10,5x11,5mm
Beam-splitter	24x18mm
Nimslo	24x19mm
Realist	24x23mm
Europæisk	24x30mm
2x2x2	24x32mm
Mellemformat	6x6cm

DANSKE FORMATER

	Format	Aktiv
I.B. Melchior	175x90mm	1860-90
Harald Cohen	179x88mm	1860-70
Vilhelm Tillge	170x75mm	1870-90
H.C. Brøns	175x83-98mm	1870-80
Louise Melchior	175x110mm	1880-1910
Peter L. Fangel	178x88mm	1887-1901
Peter Elfelt	180x90mm	1892-1930
Julius Aagaard	176x85mm	1900-10
Frederik Riise	180x110mm	1910-20
Alstrup-Stender	Postkort 140x90mm	1890-1910
Kana Kaffe	108x44mm	1920
Orion film	102x52mm	1952

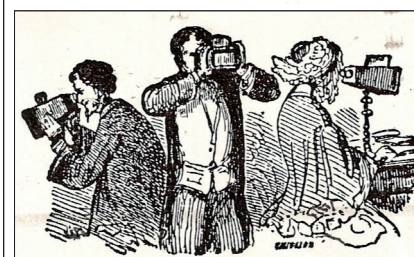
ORIENTERING!

Peter Randløv

Størsteparten af Torben Solgaards store samling af stereoskopbilleder, billeder af kendte personer, erotiske billeder, daguerreotypier og stereoglasdiapositiver udgivet af Ferrier & Soulier med danske motiver m.v. kommer til salg på Bruun-Rasmussens netauktion den 19. november kl.18:00

Desuden er der et sjældent fransk Educa bordstereoskop. Torbens samling er kendetegnet ved at være af høj kvalitet, så hold øje med netauktionen på www.bruun-rasmussen.dk

Nærmere orientering på vor hjemmeside når netauktionen er tilgængelig!

Tidsangivelser og formatstørrelser

En svensk fotograf i Istanbul

Andreas Trier Mørch

Galata broen, som er 240 meter lang og 24 meter bred, fører over Det gyldne Horn og er dermed Istanbuls vigtigste bro. Her fotograferet ca. år 1900 medens sporvognene stadig krydsede den

Pehr Vilhelm Berggren blev født i Stockholm den 29 marts 1835, dvs. omtrent samtidigt med at de første fotografer begyndte at indrette deres mørkekamre, og da han døde i Konstantinopel i 1920, havde han således deltaget i hele fotografiets rivende udvikling frem mod slutningen af 1. Verdenskrig.

Berggren var søn af en håndværker, hvis kone fødte 13 børn i et kolerahærgede og fattigt Stockholm. Efter hans mors død i 1850 kom han i lære som snedker, og blev derefter allerede som 20-årig eventyrer, da han som udlært begynder en længere rejse gennem Europa. I Berlin fandte en kvindelig fotograf sympati for ham og hjælper ham til en uddannelse som fotograf. Da hun kort efter dør arver han hendes atelier og udstyr. Ateliet blev solgt og med kameraudstyret rejste han videre gennem byerne Dresden, Ljubljana, Bukarest og Odessa.

I 1866 ankommer han til Konstantinopel, sejlsende med en båd fra Odessa, som egentligt skulle have bragt ham hele vejen til Marseille. Han blev i Konstantinopel de næste 55 år helt frem til sin død.

En hellig mand

Salg af fotografiske prospekter var blevet en betydelig indtægtskilde for mange fotografer i anden halvdel af 1800-tallet og Berggren forstod til fulde at udnytte dette med en stor produktion af landskabsbilleder, portrætter og bymiljøer.

Et af Istanbuls kendteste bygningsværker Hagia Sophia set fra vest, opført mellem 532 og 537 af Kejser Justian

Han var teknisk up-to-date, smidig og charmerende – og en dygtig forretningsmand, hvor især salget af postkort blev en stor succes. Hurtigt blev han opført i Baedekers velkendte rejseguide og samtidigt en af byens førende modefotografer. Midt på byens elegante hovedgade: Grand Rue de Pera 414 (i dag: Istiklal Caddesi), åbnede han i 1870 et fotoatelier med navnet: 'Lille Sverige', og samtidigt forfranskede han sit navn til Guillaume. I 1883 ankommer hans niece Hilda Ullin, der blev hans assistent. Hans atelier blev meget populært og besøgt af mange kendte rejsende såsom kunstmaleren Emma og Anders Zorn, Oscar II og etnografen Sven Hedin. Også de nærliggende ambassader begyndte at bruge ham samtidigt med, at han tillige fotograferede for Sultan Abdulhamid II.

Han oplevede byens store brand i 1870, hvor hele træ-byen Pera nedbrændte og for siden at genopbygges i sten, og han oplevede den første europæiske tunnelbane samt orientekspressens indvielse i 1883. Samtidigt var han også øjenvidne til afslutningen af det Osmanniske Rige, der blev opløst i 1922. I 1890 fotograferede han en bemærkelsesværdig serie portrætter af håndværkere, gadesælgere, havnearbejdere og prostituerede.

Men handlen begyndte at gå dårligt omkring århundredeskiftet i takt med, at flere og flere turister medbragte deres egne kameraer, og til sidst havde

Håndlavede kringler faldbydes

Berggren svært ved at tjene penge og blev tvunget til at sælge sine glasnegativer - til genanvendelse hos en drivhusgartner! Dog reddede den Tyske Ambassade i Konstantinopel en stor del af negativerne ved at købe dem i 1916.

Constantinopels bymur, der beskytter byen mod vest, er endnu i dag intakt på lange strækninger

Postkort nr.85. Samtidig folkløse var et eksotisk og populært souvenir for turisten

Kludesamler

Berggren døde i fattigdom fire år senere. Hans postkort og prospekter kan findes mange steder i Istanbul, fra loppemarkeder til fine antikvitets-handlere, og er et populært samleobjekt. ●

Kilde:

Britta Ramklint: Sultanens svenske fotograf, publiceret i Populær Historia. maj 2001.

BOG & UDSILLINGSOMTALE

Flemming Berendt

Øjets Stemme

Per Bak Jensen

Format: 38x28cm i farve & s/h

118 sider

Kr. 308,- Plusbog

ISBN 978-87-02-14079-8

Gyldendal

Det har aldrig været en let sag at præsentere Per Bak Jensens store og 'tunge' fotografiske værker. Det er nok den eneste bog, jeg har set uden ét eneste menneske optræder på billederne.

Narayana Press har leveret en trykkvalitet som tangere mere end det bedste. Her ligger måske gåden til oplevelsen af stoflighed s/h kontrast i de mindste detaljer. Motivvalget er imidlertid stadig det primære, og dermed fotografens evne til at videregive beskueren en ubeskrivelig sanselig oplevelse.

Den ultra korte billedtekst supplerer perfekt billedoplevelsen i DIT eget Univers.

Hvis man er naturelsker med fantasi og er åben for en billedverden af en hidtil ukendt slags, så er denne store flotte bog et must. Oplev den og gå selv ud i naturen med dit kamera, ●

**Støt Danmarks Fotomuseum
- bliv medlem af
Venneforeningen på
www.fotomuseum.dk**

DANMARKSFOTOMUSEUM

Museumsgade 28 · Herning · www.fotomuseum.dk

Venten på i går

Krass Clement

Format: 28x23,5cm farve & s/h

136 sider

Kr. 399,95

ISBN 978-87-13051-5

Gyldendal

Er dette en trist bog? Meningerne vil være delte.

Det er en melankolsk rejse gennem det gamle Østberlin, hvor det monotone, ensrettede og trøstesløse kun er den ene side af medaljen. Østtyskland blev aftvunget en krigsskadeserstatning til Sovjetunionen i forhold til 80% af dets produktion. Hertil kom diktaturets ubeskrivelige omkostninger. Bogen er en skarp og ubønhørlig erindring om menneskets kompromisløse trang til underkastelse. ●

Amazonas

Mads Nissen

Format: 29,5x23cm sort/hvid

192 sider

Kr. 399,95

ISBN 978-87-02-13610-4

Gyldendal

Pressefotograf Mads Nissen blev i 2010 og 2012 kåret som vinder af Årets Pressefoto. Med denne ballast har han foretaget en rejse til Amazonas, hvor hans rejse på Amazonas floden giver et storslået og fantastisk billede af urskoven, og han har besøgt nogle af verdens mest isolerede folk. De enestående s/h optagelser er igen her frembragt af Narayana Press med en glød og fornemmelse ud over det sædvanlige. Se den hos boghandleren og du vil blive grebet af en usædvanlig, mystisk anden verden. ●

EFEMERA

Petitbilleder er en anden betegnelse for bl.a. små kollodiumfotografier. En efterlysning i Objektiv har medført adskillige henvendelser heriblandt fra Niels Ove Rolighed som præsenterer dette smykke:

Medaljonen har jeg arvet efter min mor. Den er 2 cm i diameter, fremstillet i guld, formodentlig 14 karat og kan åbnes. Åbnet kan man se 2 billeder bag tyndt glas. De to personer er min mors forældre. Rosalie og Andreas Ovesen, Løgstør.

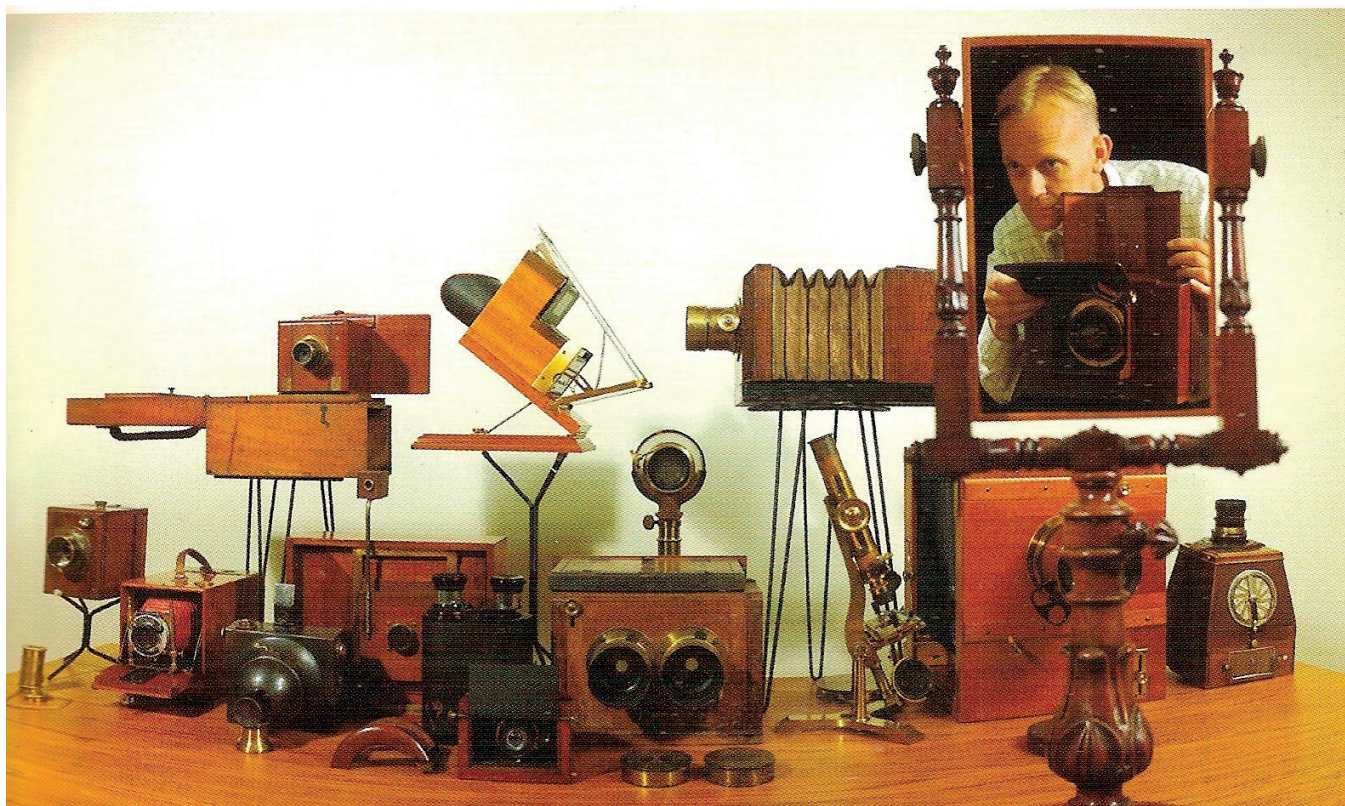
De er født henholdsvis 1879 og 1878. Rosalie var klaverlærer og Andreas var sømand. Han gik i land, da de blev gift og blev maskinmester på Løgstør-Aggersund overfarten. Da færgeruten blev nedlagt midt i trediverne fik han til opgave at føre tilsyn med færgen, hvilket han gjorde indtil sin død i 1945. Rosalie døde først i 1966. Så vidt jeg husker, er medaljonen en morgengave fra Andreas til Rosalie, d.v.s, den er fra år 1900.

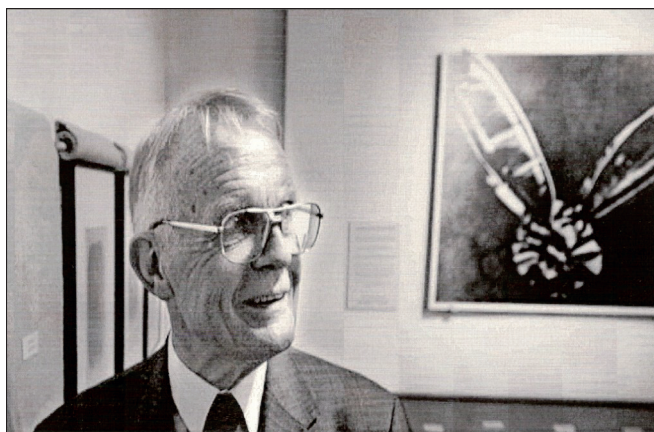

Ukendt (guld?) medaljon. Den håndlavede kugle kan åbnes hvori man kan placere 2 billeder. Formmæssig i fransk stil.

Mindeord for Leif Preus

Leif Preus med et udpluk af hans enestående kamerasamling. Fotograferet med Thomas Utton's panoramakamera med vandlinse, 1975

Leif Preus (1928– 2013) med Maxwell's Tarta Ribbon som baggrund, 1861

Flemming Berendt

Den 5. maj døde Leif Preus efter længere tids sygdom. Efter 8 år i Den Norske Marine åbnede han en fotoforretningen Preus Foto AS. Preus havde idéerne og iværksætterånden til at skabe nye veje i portrætfarvefotograferingen. Grundlaget for fremtidige økonomiske muligheder byggede på grundige studier i grundlæggelsen af Colour Art Photogrupperns nyoprettede farvefilmlaboratorium til et

norsk og internationalt samarbejde med portrætfotografer i 13 europæiske lande ved hjælp af efteruddannelse og konkurrencer.

I 1980'erne var der 200 ansatte og 40 fotoforretninger i Norge. Det blev en betydelig indtægtskilde for medlemmer af Colour Art.

I tiåret fra 1970 til 1980 udfoldede Preus sit samlertalent for at opspore og indkøbe sjældne bl.a. protyper af gamle fotografiapparater. Hans indkøbsniveau var højt. Indkøb i New York og London kunne meget let være på mellem 10,20,30 tusinder af kroner. Allerede i 1976 etablerede han et privat museum Leif Preus Fotomuseum i den lille by Horten 30 km fra Oslo. På museet kunne både professionelle og amatører beundre de gamle kameraer og samtidige fotografier.

I 1994 købte den norske stat museet af Leif Preus for 46 millioner norske kroner samtidig blev sælgeren museets første direktør. På grund af utallige

Indgangen til Norsk museum for fotografi - Preus Fotomuseum

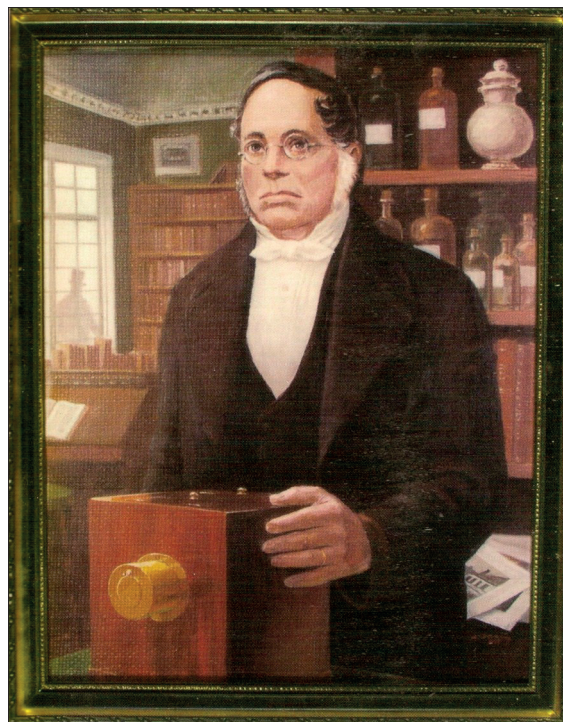
To storsamlere, Leif Preus og Arne Knudsen

forviklinger forblev etableringen så langvarig, at Leif Preus i protest opsagde sin stilling. Museet blev flyttet til nye lokaler på Karljohansvern tegnet af arkitekten Sverre Fehn (1924-2009). Der skulle gå en del år, før indvielsen kunne finde sted i 2001, hvor Preus deltog med årvågne øjne

Den fototekniske samling er et imponerende udsnit af præhistoriske kameraer. Leif Preus evne til at finde de mest sjældne eksempler på de tidligste kameraer i den historiske udvikling: 5 forskellige camera obscura apparater det ældste fra 1750, et objektiv Scioptric Ball konstrueret i 1650. Thomas Suttons panoramakamera fra 1861 til buede kolloidplader.

Museets bibliotek og arkiv bygger på erhvervelsen af Dr. Albert Narath's store bibliotek og arkiv som bestod af arkivalier skrevet af samtidige videnskabsmænd. Samlingen består af 12.000 bøger og tidsskrifter samt ca. 43.000 dokumenter og arkivalier. Billedsamlingen udgør ca. 4.000 originalfotografier af fotohistoriens kendteste fotografer.

Leif Preus blev hædret adskillige gange gennem tiderne: Han var med til at etablere Norsk Fotohistorisk Forening, i 1994 æresmedlem af Norges Fotografforbund, i 2002 æresmedlem af Norsk Selskab for Fotografi samme år blev han ridder af 1. klasse af St. Olavs Orden. Preus var tillige primus motor i en række af Hortens kulturorganisationer bl.a. Rotary Klub.

H.T. Winther med sit selvkonstruerede kamera. Maleri af Kjell Dyrhaug

Nordmanden Hans Thøger Winther (1786-1851) bidrog i 1845 med en bog om papirfotografiets historie.

Leif Preus var blandt de første som gratulerede, da Dansk Fotohistorisk Selskab blev stiftet af Torben Lind i 1975. Den 2. oktober 1981 besøgte 17 medlemmer af DFS museet i Horten. Læs: (Objektiv nr.64/1994 & nr.68/1995).

Denne ekskursion resulterede i at autor fik overbragt nøglen til museet og kunne hjembringe kopier af de utallige indsamlede klenodier, som hermed blev fundamentet i mit arbejde som redaktør for Objektiv, et arbejde som i dag omfatter mere end 7.000 A4 sider.

Leif Preus har indskrevet sit navn i den europæiske fotohistorie. Ære være et minde over en fremsynet mand og hans livsværk.●

ANVIISNING
til paa trende forskjellige Veie
at
frembringe og fastholde
LYSBILLEDER
paa Papir,

som Portraitter af levende Personer, Pro-
specter efter Naturen, Copier af Male-
rier, plastiske Gjenstande Kobber-,
Steentryk, Blade af Planter etc.,

deels
ved at benytte et Cameraobscura, deels et til
Copiering indrettet Instrument.

E N O P F I N D E L S E

af

H. T. WINTER.
Overrets-Procurator.

(Vedføiet en lithographeret Plade).

CHRISTIANIA 1845.

Paa Forfatterens Forlag, trykt i Forlæggerens Officin.
STOKHOLM **KJÖBENHAVN**
hos Mag. Boghl. Bagge. hos C. C. Lose & Olsen.

DIT & DAT

Foreningsmeddelelser, anvisnings- og orienteringsnyt

Mødereferater:

Torsdag 21. februar

Aftenens møde var imødeset med en hvis interesse. DVD-filmen *Storhed og Fald* fra 1996 stod på programmet. Desværre var vi afhængig af ny teknik, så det hele blev ikke til noget. Det endte imidlertid med en hyggelig aften, hvor 'skrotsalget' i ro og mag blev afviklet.

Lørdag 2. marts

Selskabet havde arrangeret medlemstræf i Ager-skov for at se Alex Steinbach's *Fotohistoriske Museum*. Vi mødtes 10 medlemmer klokken 11:00 og fik i Alex's køkken en grundig introduktion til museets historie ledsaget af kaffe og blødt brød.

I løbet af den næste 1½ time gik vi så rundt i Alex's flotte og store samling. Vi diskuterede og fik svar på mange spørgsmål. Klokken 13:00 gik vi hen på den landskendte Ager-skov kro, en rigtig landsbykro, men af de større og bedre. Der er værelser, god mad og snart autocamperpladser.

Alex viser sine klenodier frem

Der ligger et stort arbejde bag museets nuværende stand, og vi håber, at Alex får held med dels at få realiseret sine udvidelsesplaner dels at få styrket det kulturelle udbud i den østlige del af Tønder kommune.

Fotohistorisk Museum er absolut et besøg værd at køre en omvej for at nå frem. For i øvrigt er Ager-skov midtpunkt i vejnettet: firkanten Flensborg, Tønder, Esbjerg og Kolding.

Torsdag 21. marts

Klaus-Eckard Riess kender vi mest som kamera og teknisk kyndig på 'isenkram'. På denne aften fik vi en 'flig' af hans foto- og billedmæssige side. Den berømte fotograf Hermann Krone's banebrydende brug af den besværlige kolloidumproces.

De mere end 50 fremmødte lyttede i tavs begejstring over det levende billede, som Klaus fremmalerede på en naturlig og levende måde. Heldigvis fik man mulighed for endnu engang at opleve historien i Objektiv nr.137.

'Skrotsalget' blev som altid afslutningen på en god og indholdsrig aften. Tak til KER!

Nye medlemmer

Nicholas Colding
Kikhøjparken 137A,
4300 Holbæk.

Kenneth Olsen
Sivsangervej 27
3080 Tikøb.

Ole Bertelsen
Brandstrupvej 38
4293 Dianalund.

Photo Antiquaria
Klaus Kemper
Kommerscheidter Str 146
52385 Nideeggen
Tyskland.

Velkommen!

Landsmøde & generalforsamling

Lørdag 20. april 2013

Forsamlingshuset Østergade 33, 5500 Middelfart

Formanden Svann Hugo bød velkommen.

Valg af dirigent og referent

Bjarne Meldgaard valgtes til dirigent. Dirigenten takkede for valget og konstaterede, at generalforsamlingen var lovligt indkaldt. Han gav herefter ordet til formanden.

Formandens beretning

Formanden konstaterede, at endnu et år er fløjet af sted. Som alle andre foreninger er vi ramt af krisen. Vi har oplevet en svag tilbagegang af medlemmer, og desværre har mange offentlige institutioner måttet skære ned og har sparet Objektiv væk. Vi må alle prøve at bevare medlemsskaren, og det ser ud til, at den mest virksomme metode stadig er mund til øre-metoden. Herefter gennemgik formanden, hvad foreningen har tilbudt medlemmerne i det forgangne år.

Septembermødet i København var en aften med Peter Randlev i stereoskopiens tegn. I oktober var der igen foredrag og anvisningssalg i Middelfart, garneret med Johns berømte frokost. Senere i oktober i København fortalte Klaus-Eckard Riess om Ihagee Kamerawerk. På novembermødet i København blev historien om Contarex fortalt af Niels Resdahl Jensen. Den første dag i december blev rammen om det årlige juleanvisningssalg med jule-småkager og hygge. Denne gang afholdt på en lørdag med stor succes. Derfor vil vi også i år afholde det på en lørdag. Ved det første møde i januar i København fortalte Jørgen Moos om Canon og fremviste dele af sin store samling. Det andet møde i januar blev afholdt i Middelfart. Denne gang med loppemarked, miniudstillinger og foredrag af Niels Resdahl Jensen. Endnu engang med Johns berømte buffet. Februar-mødet i København skulle have været historien om Ihagee. Desværre var vi afhængige af ny teknik, så det blev ikke til noget. Det endte dog trods alt med en hyggelig aften med god tid til skrotsalg. Sæsonens sidste møde blev holdt i marts måned i København. Aftenens foredragsholder kendte vi i forvejen, men denne gang var det billedmanden Klaus-Eckard Riess, vi mødte. Han fortalte på sin vanlige underholdende måde om foto-

grafen Hermann Krone.

Billedgruppen har afholdt fem møder med forskelligt emne hver gang. Der er stigende interesse for billeder, så der kommer medlemmer både fra Nordjylland og fra Bornholm for at deltage. Tak til Gerhard Ryding, som tager sig af de praktiske ting vedrørende billedgruppen.

Derudover har vores medlemmer fået de tre numre af Objektiv, som vi har lovet dem. Tak til Flemming Berendt, som på trods af at hans helbred ikke har været helt i top, alligevel har fået bladet på gaden. Ikke mindst tak til alle de, der har bidraget med artikler og fotos. Uden alt dette ville redaktøren ikke have meget at redigere.

Også en tak til de annoncører, der stadig er tilbage. Det er et ikke uvæsentligt bidrag til økonomien.

Til sidst en tak til resten af bestyrelsen. Leif Johansen for hans arbejde med hjemmesiden. John Mikkelsen for hans store arbejde med pengekassen og nu også med distribution af Objektiv, samt begge to for deres arbejde med møderne vest for Storebælt. Svend Erik Jeppesen, som pludselig er blevet københavnerv, hjælper nu med at registrere varer til anvisningssalg sammen med Leif Germann Jensen, som med hård hånd styrer anvisningssalget.

Til sidst ønskede formanden fortsat godt landsmøde. Der var ingen kommentarer til formandens beretning, som godkendtes med applaus.

Kassererens beretning

Kassereren konstaterede, at selskabet i stedet for et budgetteret overskud på 2.000 kr. havde haft et faktisk underskud på 24.786 kr. Dette medfører, at selskabets formue er faldet til 130.603 kr. John Mikkelsen gennemgik de enkelte poster på regnskabet i forhold til budgettet. Hvad angår indtægter, afveg kontingenter med ca. 11.000 kr. som følge af faldende medlemstal. Afvigelsen for tilskud skyldes reduceret portostøtte, der yderligere reduceres til næste år og helt bortfalder i 2014. Hvad angår anvisningssalget, var der en negativ afvigelse på knap 4.000 kr. i forhold til budgettet. Til gengæld var der en positiv afvigelse for løssalg af Objektiv.

Hvad angår udgifterne, skyldes den negative afvigelse primært en merudgift for Objektiv på ca. 8.500 kr.

Efter en kort diskussion godkendtes regnskabet. Herefter fremlagde John Mikkelsen budgettet for 2013. Hvad angår indtægter, er der budgetteret med cirka samme tal som de faktiske indtægter for 2012, dog er tilskud reduceret og løssalg af Objektiv er sat til 0 kr. Hvad angår udgifterne, forventes udgiften til Objektiv at falde. Endvidere forventes et fald i øvrige driftsudgifter.

Kassereren nævnte, at medlemsskaren bliver mindre år for år. Der er p.t. i alt 277 medlemmer både betalende og gratister, og der forventes en yderligere reduktion efter den endelige opgørelse af manglende kontingentindbetalinger. Hvad angår lokaler i København, undersøges muligheden for at finde en gratis eller billigere løsning end den nuværende.

Herefter betragtede dirigenten budgettet som taget til efterretning.

Redaktørens beretning

Redaktøren indledte med at sige, at han har været meget glad for alle de positive tilkendegivelser, han havde modtaget gennem det sidste års tid, hvor kræfterne ikke var, hvad de har været.

Redaktøren nævnte, at han har mange fine skribenter i sin stald og har en del manuskripter liggende. Endvidere er septembernummeret allerede ved at være på plads. Redaktøren omtalte visse fejl i aprilnummeret i Objektiv, men oplyste, at trådene nu skulle være rettet ud og berigtiget i næste nummer.

Indkomne forslag

Ingen.

Valg til bestyrelsen

På valg var Flemming Berendt, Leif Germann Jensen, Sverre Hugo samt John Mikkelsen. Alle genvalgtes med applaus.

Valg af revisorer

På valg var Willy Thomsen og Lars Schønberg-Hemme, der begge genvalgtes med applaus.

Fastsættelse af kontingent

Bestyrelsen foreslog uændret kontingent. Efter en længere diskussion vedtoges dog en kontingentforhøjelse til **375 kr. for Danmark og 425 kr. for resten af verden.**

Eventuelt

Leif Johansen opfordrede billedgruppen til at udvikle billedportalen på selskabets hjemmeside. Ken

Lyndrup opfordrede sælgerne til at lægge billede af tingene på anvisningssalgene ud på hjemmesiden.

Med disse ord sluttede generalforsamlingen, og der blev gjort klar til anvisningssalg. Hammerslag i alt: **kr. 19.045,00**

På gensyn i 2014 ●

Anvisningssalgsslisten til lørdag, d. 20.04.13 i Middelfart

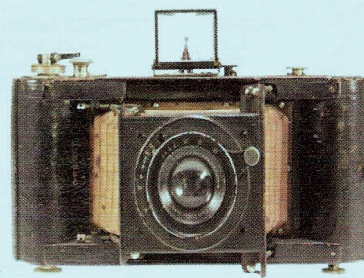
Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbeskrivelse. Køber og sælger erklærer hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalg. Ved kommissionskab vil effekterne blive sendt pr. postopråbning. Den, der afgiver bud for trediemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon, e-mail eller brev til anvisningssalgslederen: **Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene**
tlf. 33 21 43 67 e-mail: leif.gj@mail.dk
Kommissionsbud modtages senest 2 dage før anvisningssalg.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
1	32 stk. gamle stereobilleder, genre, nogle farvelagt	220	
2	17 stk. tissue stereobilleder, nogle defekte	260	
3	12 stk. gamle stereobilleder	150	
4	Kadlubek's Lens Catalogue (nyeste udgave)	70	
5	Exakta VX 500 med Domiplan 2,8/50	140	
6	Pentax Spotmatic SP m. Orikor 2/50	120	
7	Samling bøger og hæfter om Exakta og Exa	100	
8	4 forskellige Exa modeller: II, Ila, Iib og 500. Pæn stand, men lukkede defekte	50	
9	Diverse Leica litteratur, kataloger og brugsanvisninger	130	
10	Exakta VX 1000 m. 2,8/50 samt diverse tilbehør, i skindsamletaske	200	
11	Durst M805 (S/H Multigrade), 105mm optik, digitalur + Leitz klappamme 24x30	220	
12	Durst M805 Color, m. optik, Bauerle analog ur samt Leitz klappamme 18x24	10	
13	Rustfri fremkaldertank (Brooks) til 8 spoler 135	70	
14	Rustfri fremkaldertank til 5 spoler 120	70	
15	Magnascope focusfinder	30	
16	Elionchrom diaduplikator 6x7 - 35mm (flash virker / diasholder er løs)	80	
17	Leitz Redyx Regel transformator 120/220V - 6/8V (til mikroskop)	50	
18	16. stk. diverse stereobilleder, bl.a. Algier, Konstantinobel m.m.	340	
19	17 stk. blandede stereobilleder	110	
20	12 stk. blandede stereobilleder	110	
21	22 stk. blandede stereobilleder	110	
22	13 stk. blandede stereobilleder	110	
23	9 stk. stereobilleder, Australien	110	
24	35 stk. Stereobilleder: Berlin, Hamburg, Heidelberg, Dresden	720	
25	27 stk. stereobilleder, Sverige og Norge	480	
26	Minolta Dynax 7000i, m. Minolta Zoom 35-70	40	
27	Kalimar AM, m. Terionon 3,5/45	10	
28	Praktika FX3, m. Zeiss Jena Biotar 2/58 og BT	130	
29	Canon EOS 1000 FN, m. Canon Zoom EF 35-80	30	
30	Nikkormat EL, m. Nikon E 2,8/100 + 135mm	130	
31	Minolta XD-7, m. motor og Rokkor 1,7/50 + mellemringe i samletaske	100	
32	Fujica 35 ML CRF, m. Fujinon 2,8/45 og BT	45	
33	Olympus OM20, m. Olympus 1,8/50 og BT	50	
34	Iloca Stereo, m. 2 x litar 3,5/35 (lukker hænger) + BT	260	
35	Falcon Extra Wide Angle kikkert 8,5" - 8 x 40	100	
36	Zenit EM, m. Helios 44M 2/58	10	
37	Edixa-mat kadet, m. prismesøger i box, isconar 2,8/50, auto-cassaron 2,8/50, tokina 5,5/300	420	
38	Canon AE1, m. Canon FD 2,8/28, FD 1,8/50, power winder + tamron 3,8/80-210 og 5,6/300	100	
39	Mamiya M645 100S, m. Mamiya-Secor c 2,8/80	340	
40	3 stk. tysksprogede fotohistoriske bøger	40	
41	3 stk. fotobøger: Auer, Umstätter, Mayer & Hanneke	110	
42	2 stk. bøger: "Meine Leica ind i" + "Meine Erfahrungen mit der Leica"	30	
43	Naomi Rosenblum: "A World History of Photography"	60	
44	3 stk. fotobøger, bl.a. Ochsner: "Fotografiet i Danmark 1840 - 1940"	40	
45	Focus Alpin 10x25 kikkert	(stand A) 30	
46	Diverse Rolleiflex-dele	600	
47	Diverse Hasselblad-dele	340	
48	Diverse Ihagee-dele	150	

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
49	Mamiya C330 Professionel, m. Sekor 2,8/80 og Sekor 4,5/180 m.m.	2600	
50	Diverse Nikon modlysblændere m.m.	120	
51	Faldpladekamera "Amator"	220	
52	Carl Zeiss Distagon 1.4/35 HTF (til Rolleiflex?)	4100	
53	Diverse Leica-dele	400	
54	Rolleicord Ila, m. f3.5 Triotar	260	
55	Canon F-1 (funktion ?), m. Canon FD 1,8/50	400	
56	Altix IV, m. Trioplan 2,8/50	50	
57	Zeiss Ikon Super Ikonta 530/15, m. Tessar 2,8/8cm.	(stand: B-C) 160	
58	Kodak Retina II (type 014), m. Rodenstock/Heligon 2/50 og BT	170	
59	Voigtlander Skoparex 3,4/50	70	
60	Olympus Zuiko MC Auto-Zoom 5/85-250	420	
61	Kasse med diverse filtre	30	
62	Nikon EM, m. Vivitar 2,8/28	50	
63	Nikon F2-hus, uden prisme, m. RMC Tokina 4-4,5/35-135	220	
64	Minolta SRT101, m. MC Rokkor 1,7/50	10	
65	Minolta XD7, m. Minolta MD Zoom 3,5/35-70	30	
66	Nikon EM, m. Vivitar 3,5/200	50	
67	Minolta SR-7, m. Rokkor-PF 1,7/55	30	
68	Yashica FR-1, m. Yashica Lens DSB 3,9/75-150	90	
69	Nikon AF Nikkor 4-5,6/35-80	60	
70	Leitz Prado 150 lysbilledprojektor, m. Hektor 2,5/85	20	
71	R 2000-2 Shutter Tester	380	
72	Samling Praktika/Pentacon/Edixa/Novoflex bøger og brochurer	70	
73	Leitz fokuseringslæde (#16771) til Leica M-bajonet + projektionshoved (#16750) til reprostand	100	
74	Exakta Ila (præget front) m. Zeiss Jena Tessar 2,8/50	280	
75	Diverse fotohistoriske bøger og hæfter	100	
76	Praktika Super TL m. Pentacon 1,8/50	30	
77	Teicher: Handbuch der Fototechnik, 9. Udgave, 1986, 825 sider	130	
78	Voigtlander Vitomatic Ila, i org. æske m. garantibevis og taske	130	
79	Nizo Heliomatic 8, m. 2 x Schneider optik	160	
80	Håndholdt stereobetrakter	(god stand) 220	
81	10 stk. Colorerede stereokort, mest fra Egypten (M. Röhmer, Leipzig)	(fine) 220	
82	Olympus OM 40 (sort), m. Zuiko Auto Zoom 35-70 + vivitar 2,8/28, i taske	70	
83	Canon AE 1, m. Canon Zoom FD 4/35-70, i taske	20	
84	Fujica Drive (halvformat med fjederoptræk), m. 2,8/30	20	
85	Pentax MZ 5, m. 28-80 Aspherical Zoom	10	
86	Canon EOS 750, m. Sigma Zoom UC II 70-210	20	
87	Kodak fremkaldertank (mahogni og nickel)	(smuk) 220	
88	Zeiss Ikon: Photographie und Forschung, Bind 6-8, 1954-1958	20	
89	Minolta Autometer Professional	(ej testet) 60	

BERND K. OTTO

CARL ZEISS KAMERA-REGISTER 1902 - 2012

1312 sider, format 23x30 cm
KADLUBEKS OBJEKTIV-KATALOG LEVERES GRATIS MED!

BESTILLING

NAVN: _____

ADRESSE: _____

DATO: _____

ANTAL: _____ EUR 149,00, + PORTO EURO 10,00

VISAKORT / GYLDIG TIL _____

POSTBANKKONTO KÖLN, RUDOLF HILLEBRAND,
KONTO-NR. 504281506, BLZ 370 100 50

Anvisningssalgsslisten til lørdag, d. 05.10.13 i Middelfart

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalget. Ved kommissionskøb vil effekterne blive sendt pr. postopkrævning. Den, der afgiver bud for trediemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon eller skriftligt til anvisningssalgslederen: **Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene**

tlf. 33 21 43 67 - e-mail: leif.gj@mail.dk

Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
49	Toyoca-44 (TLR), m. Kinokkor 3,5/6cm. og BT		
50	Ontobloc II, m. Berthiot 3,5/50		
51	FT-2, m. Industar 5/5cm. + 3 panoramabilleder		
52	Leica M2, m. Elmar 3,5/5cm (kraftige brugsspor, men fungerer)		
53	Zeiss Ikon Kolibri, m. Tessar 3,5/5cm. og etui		
54	Robot II (sort), m. Tessar 2,8/3¼cm. og BT		
55	Rolleiflex 4x4 (grå med sort læder)		
56	Hasselblad libelle		
57	Bencini Komet II		
58	View-master Stereo-Color Mark II, m. Rodenstock Trinar og BT		
59	Zeiss Ikon Super Ikonta 530/16, M.Tessar 2,8/8cm. og BT		
60	Aires 35-IIA, m. Coral 2,8/5cm. og BT		
61	No.2 Bulls Eye Kodak		
62	Rolleiflex Automat Model 4, m. Tessar 3,5/7,5cm + "Bogen om Rolleiflex" og BT		
63	Voigtländer Vitoret D, m. Lanthar 2,8/50 og BT		
64	Rodekasse med div. fotos, brochurer m.m. (bl.a. et panoramabillede)		
65	Zeiss Ikon Nettar 515/2, m. Novar-Anastigmat 4,5/11cm.		
66	Agfa Billy II, m. Igestar F:7,7		
67	Premo No.12 (slidt bælg), m. Kodak Anastigmat 7,7/100		
68	Ica Sirene 105, m. Novar-Anastigmat 6,8/10,5cm.		
69	Orionwerk pladekamera (9x12), m. Helioplan 6,8/135 (defekt matskive)		
70	Contessa Nettel (6 x 9) foldekamera med PERI – lukker (støttefod mangler)		
71	Kodak 620 (Frankrig), m. Angenieux 4,5/100		
72	"Amatør-Fotografen" 1912-13		
73	Kodak Senior Six-16, m. Kodak Bimat f:11 og Kodex-lukker		
74	Exa IIa, m. Domiplan 2,8/50		
75	Nikon objektiv: NIKKOR 2,8/135		
76	Agfa Karat, m. Apotar 3,5/5,5cm. og Prontor-S samt BT		
77	Akarette 0a, m. Radionar 3,5/50 og BT		
78	Baldinette , m. Radionar 2,9/50 og Prontor-SV samt BT		
79	Argus C3, m. Cintar 3,5/50		
80	Polaroid SX-70 Model 2 (Auto Focus)		
81	Ihagee-Auto-Ultrix (6x9), m. Sol-Anastigmat 4,5/105 og Prontor II		
82	Iloca 3D, m. 2 stk. Cassarit 2,8/35 og Prontor SVS og BT (stand B)		
83	30 stk. stereobilleder med motiver fra Tyskland		
84	25 stk. stereobilleder med motiver fra Tyskland		
85	16 stk. stereobilleder (2 fra Holland, 14 fra Belgien)		
86	Ca. 40 stk. stereobilleder, motiver fra Schweiz		
87	Ca. 40 stk. stereobilleder, motiver fra Schweiz og Savoien		
88	16 stk. tidlige stereobilleder, Frankrig		
89	14 stk. stereobilleder, Venedig		
90	15 stk. tidlige stereobilleder, England		
91	"Objektiv", numrene 68 – 137 (nogle få i serien mangler)		
92	"Budtz Müllers Efterfølgere, Illustreret Katalog", ca. 1895, genoptrykt 1987		
93	Nagel Librette 79, m. Xenar 4,5/12cm. og Compur		
94	Gossen Profisix (ej afprøvet)		
95	Zeiss Ikon Cocarette 514/2, m.Dominar-Anastigmat 4,5/10,5cm.		
96	1 stk. mahogni dobbeltkassette (til 30 x 40cm.)		

Anvisningssalgsslisten til lørdag, d. 05.10.13 i Middelfart

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der ikke er til stede ved anvisningssalget. Ved kommissionskøb vil effekterne blive sendt pr. postopkrævning. Den, der afgiver bud for trediemand hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon, e-mail eller brev til anvisningssalgslederen: **Leif Germann Jensen, Stationsvej 22, 2640 Hedehusene**

tlf. 33 21 43 67 - e-mail: leif.gj@mail.dk

Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
1	Gammelt kamera med Voigtländer messingobjektiv		
2	Schneider-Kreuznach Xenar 2,8/45 (til Diax-kamera)		
3	Minolta SR-1 (model V), m. Auto Rokkor-PF 1,8/55 og MC W.Rokkor-SG 3,5/28		
4	Nikkormat EL, sort, uden objektiv		
5	Steinheil: Ortostigmat 4,5/35 + Culminar 2,8/85 + Culminar 4,5/135 (alle M-39)		
6	Gammelt 9 x 12 plade-kamera, m. Laack Rathenow Polyplan 7,2/135		
7	Minolta SRT100x, m. MD Rokkor 2/45		
8	Minolta bælg, m. Novoflex-Noflexar 4/105 samt diverse adapter-ringe		
9	Fujica Half, m. Fujinon 2,8/28 og læder-etui		
10	Nikon F, med Photomic FTn og Nikkor-H 2/50		
11	Minolta Focusing Rail AB-III og Slide Copier AB-III		
12	Braun Paxette, m. Staëble-Kata 2,8/45		
13	Rollei 35 SE (Singapore / sort), m. Sonnar 2,8/40		
14	Exakta VX500 m. Domiplan 2,5/50		
15	Exa 1a m. Domiplan 2,8/50, prisme- og lysskaktssøger		
16	Tamron 3,5/70-150 med Leicaflex-SL adaptall bajonet		
17	Nikon F-801 m. AF NIKKOR 3.5-4.5/28-70 (virker ok)		
18	Metrix Luxmeter med to måleområder		
19	Exakta Varex IIa m. Pancolar 2/50 (fokusering meget stram)		
20	Gossen Blendux, gammel kino-lysmåler, virker		
21	Olympus PEN-EE		
22	Klaus Wichmann: EXAKTA, 3. Oplag samt EXA, 2. Oplag	150	
23	Osterloh: Angewandte Leica Technik LEICA R, samt Zeiss Ikon: Photographie und Forschung, Bind 6-8		
24	Billedalbum med cabinet- og carte de visite billeder		
25	Fangel stereoskop (mangler "skyklap") + papstereoskop + transponeringskasse		
26	2 rullegardinlukkere (mahogni) + stor irisblænde + messingdele		
27	Ica Tudor, m. Zeiss Jena Tessar 4,5/15cm.		
28	5 stk. mahogni dobbeltkassetter (til ca. 12x16 cm.)		
29	Michael Auer: "The Illustrated History of the Camera"		
30	Ica Tosca 215 i org. æske		
31	En stor samling nye og gamle pladekassetter i diverse størrelser		
32	2stk.Kodak Filmtank (den ene uden låg) samt cut-film-pack tank i bakelit		
33	Finelux blitz (til Finetta) samt flot gammel forkromet blitz med blitzpærer		
34	Kodak No.3 Brownie + No.2-A Brownie + Kodak Duaflex		
35	NEO-FOT (dansk bakelitkamera)		
36	Zeiss Ikon Box Tengor 54/2 + Baby Box Tengor		
37	Zeiss Ikon Nettax 513/16, m. Novar Anastigmat 4,5/75 og BT		
38	Kodak No.3 Autographic + Kodak No.1A Autographic		
39	Ica Halloh 511, m. Helios 1,8/13cm.		
40	Voigtländer Bessa I, m. Vaskar 4,5/105 og BT		
41	Welta Weltur, m. Schneider-Kreuznach Xenar 3,8/10,5cm. og Compur Rapid		
42	Mamiya-6, m. Olympus D.Zuiko 3,5/7,5cm.		
43	Leitz Summar 2/5cm (stand ?) (skruegevind + bajonetadapter) + etui		
44	Leitz Visoflex II (bajonet), med prismesøger og Leitz Canada Elmar 3,5/65		
45	Leitz Hektor 4,5/13,5cm. (bajonet) (stand?)		
46	Leitz Visoflex I (skruegevind) med 45° søger + dobbelt trådudløser		
47	Leitz mikroskopadapter (skruegevind)		
48	leitz balgeneinstellgerät (type?)		

MØDERÆKKEN

19/9 - 5/10 (Middelfart) - 17/10 - 21/11 - 7/12 - 2013

Østerbrohuset - Århusgade 103, København Ø.

Torsdag 19. september

En digital lystsamler fortæller.....

Jens Mathiesen har kastet sig over tidens sidste frembringelser af fotografika. Apparaterne skal kunne bruges. Jens vil fortælle om, hvorledes man 'falder' for den nyeste teknik. Nogle af de ældste kameraer er i dag klenodier!

Som afslutning kommer det bugnende 'skrotbord' til salg - uden salær.

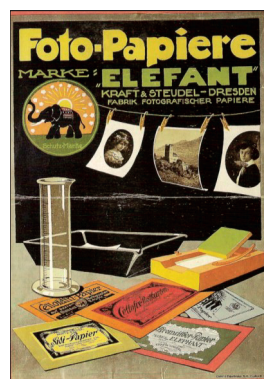
Digitalkameraets opfinder Steve Sasson fra Kodak fremstillede i 1975 den Prototype som gjorde filmen overflødig.

Torsdag 17. oktober

Fotoreklamer gennem tiderne

På aftenens møde skal vi genopleve fortidens bedste kunstneriske reklamer for tidens nyeste kameraer.

Sidst men ikke mindst aftenens uimodståelige 'skrot'.

Jyllandsmøde lørdag den 5. oktober

Østergades Forsamlingshus

Østergade 33

5500 Middelfart

Loppemarked, foredrag og anvisningssalg

09:30 Lokalet åbnes

10:00 Loppemarkedet + evt. miniudstillinger

11:30 Præsentation af evt. miniudstillinger

12:00 Frokostpause. Frokost kan købes til rimelig pris.

Foredrag

Ihage kamerawerk 1912-2012

13:00 Klaus-Eckard Riess beretter om robust tysk 'isenkram' krydret med egne erindringer. Medbring gerne: Kameraer, reklamer og brochure omkring emnet.

14:15 Anvisningssalget begynder

Ca.16:00 Afslutning og oprydning

Torsdag 21. november

Svenske kameraer

Klaus-Eckard Riess tager os med på 'Et fotohistorisk strejftog 'hinsidan Øresund'.

En række epokegørende opfindelser og kamerafabrikker vil blive præsenteret suppleret med en række historiske billeder.

Mødeaftenen afsluttes med det sædvanlige 'skrotsalg'.

Lørdag 7. december

JULEANVISNINGSSALG

Østerbrohuset-Århusgade 103,

København Ø.

12:00 (Bemærk tidspunktet)

Loppemarkedet begynder.

13:30 Frokost

14:00 Årets store anvisningssalg bestyres af Andreas Trier Mørch og Sverre Hugo.

Det opstillede fotografika skal være nummereret.

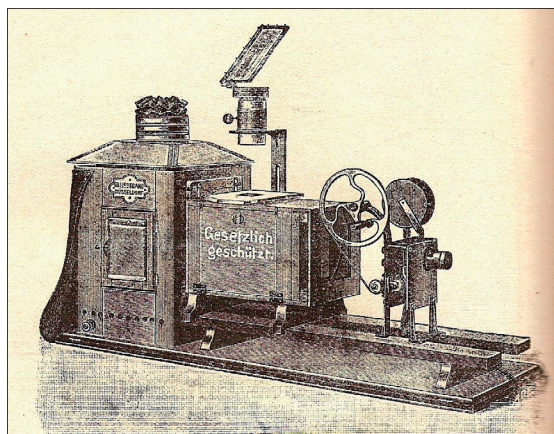
Goecker

Professionel imaging
Hejrevej 37
2400 København NV
www.goecker.dk

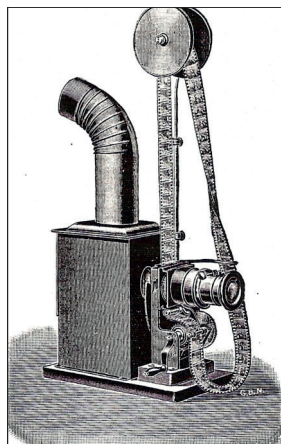
NJAL FOTO

Njalsgade 22. Tlf.: 3254-5590
www.njalfoto.dk

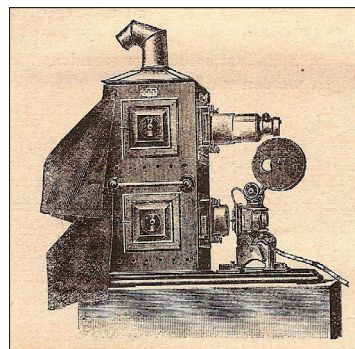
NIVÅ FOTO

Nivå Center 88
2990 Nivå
Tlf.: 4914-1804

NORTHERN LIGHT GALLERY

Køb & salg: Fotografier 1839-2010
Salg af: Opbevaringsmaterialer og fotobøger.
Åkandevej 5, 2700 Brønshøj.
www.nlg.dk Adaneman@nlg.dk
Tlf.: 3860-5942

Fotohistorisk Museum

40 78 85 03

Tværgade 4, 6534 Agerskov

www.fotohistoriskmuseum.dk

BESTYRELSE & REDAKTION

Formand:

Svenn Hugo
Orebyvej 27, Rørbæk
4990 Sakskøbing.
Tlf: 5470-5595
formand@objektiv.dk

Næstformand & anvisningssalgsleder:

Leif Germann Jensen
Stationsvej 22,
2640 Hedehusene.
Tlf: 3321-4367 (mellem kl. 10-11)
naestformand@objektiv.dk

Redaktør:

Flemming Berendt
Krogholmgårdsvej 29,
2950 Vedbæk.
Tlf: 4589-2496
redaktoer@objektiv.dk

Kasserer:

John C. Mikkelsen
Kystvejen 42,
5466 Asperup
Tlf.. 6448-1021
kasserer@objektiv.dk

Kontingent: Danmark kr. 350,- Norden og øvrige

Europa kr. 375,-

Giro konto nr. 150 6447

SWIFT-BIC: DABADKKK

IBAN: DK35 300000015064 47

Økonomi, adresseændring eller udmeldelse
samt udsendelse af Objektiv

Bestyrelsesmedlem:

Svend Erik Jeppesen
Skovvej 17, 2950 Vedbæk.
Tlf: 6150 2124
bestyrelsesmedlem@objektiv.dk

Webmaster & møder vest for Storebælt

Leif Johansen
H.C. Andersensvej 7,
6100 Haderslev.
Tlf.: 7452-6038
webmaster@objektiv.dk

Anvisningssalgsbetingelser:

Tilmelding af fotografer pr. post eller E-post senest
1. marts, 1. august og 1. november.
Medlemmer kan fremsende BUD pr. tlf. eller brev.
Medlemskab af DFS er obligatorisk for deltagelse i
anvisningssalg. Sælger og køber betaler hver 12,5%
i salær til DFS.

Henvendelse: Leif Germann Jensen,
Stationsvej 22, 2640 Hedehusene
Tlf.: 3321 4367 (mellem 10-11).
naestformand@objektiv.dk

Medlemsperiode: 1. januar til 31. december.

Girokort fremsendes i december.

Indmeldelse pr. 1/10-31/12 kr. 85,-

Objektiv udsendes i april/september og december/
temanummer.

Møder i København & Middelfart

I København: Den 3. torsdag i månederne september-marts kl. 19:30
Østerbrohuset Århusgade 103. 2100 København Ø. Tlf.: 3538-1294.

I Middelfart : Østergades Forsamlingshus. Østergade 33.
5500 Middelfart

Møder: Møder i april, oktober og januar.

Anvisningssalg afholdes ved generalforsamlingen i Middelfart i april,
samt vest for Storebælt i september/oktober.

Desuden i København i december.

Loppemarkeder afholdes i januar/februar samt april og oktober.

DFS hjemmeside:

www.objektiv.dk

Indholdsfortegnelse for Objektiv indtil nr.115: [www.objektiv.dk/
objektiv/objall.htm](http://www.objektiv.dk/objektiv/objall.htm)

Database over alle artikler i Objektiv:

www.objektiv.dk/objektiv/startbase.php

Æresmedlemmer:

Flemming Berendt

John Philipp

Følgende har bidraget med materiale og andet:

Danmarks Fotomuseum, Fotohistorisk Museum i Ågerskov
samt F. Berendt (arkiv)..

Objektiv udsendes kun til medlemmer af DFS og forhandles ikke kom-
mercielt.

Redaktionen gør opmærksom på at skribenter til artikler IKKE er an-
svarlige for fejlfortolkninger og oplysninger der hidrører fra dokumen-
ter, artikler eller bøger. Indsendt materiale er underlagt bladets layout.

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk eller anden gengivel-
se af skriftet, samt dele deraf, er KUN tilladt efter skriftlig tilladelse fra
Dansk Fotohistorisk Selskab. No part of this publication may be repro-
duced in any form without permission in writing from DFS.

Copyright 2013. ISBN 0107-6329.

Tryk: Strandbygaard Grafik A/S.

Trykkerivej 2. 6900 Skjern.

PHOTOGRAFICA

SKINDERGADE 41 · 1159 KØBENHAVN K · TEL. 33 14 12 15 · WWW.PHOTOGRAFICA.COM

